

№ 38 (20551) 2014-рэ илъэс БЭРЭСКЭЖЪЫЙ **МЭЗАЕМ и 26-рэ**

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

ЛІЫШЪХЬЭМ ИІОФШІЭГЪУ ЗЭІУКІЭГЪУХЭР

хечлихидит Гусевым Ą. Сурэтхэр

РеспубликэмкІэ мэхьанэ и

АР-м и Лышъхьэу Тхьакіущынэ Аслъан АР-м и Лъыплъэкю-лъытэкю палатэ ипащэу Мэхьош Рэщыдэ тыгъуасэ ригъэблэгъагъ. БлэкІыгъэ илъэсым юфэу ашІагъэм, пшъэрыльэу зыфагьэуцужьыгьэхэм атегущы агъэх. Республикэм ищы Іэныгъэ мы палатэм чыпіэ ин зэрэщиубытырэр, хэхьоныгьэхэр егъэшіыгъэнхэмкіэ ащ июфшіэн мэхьанэшхо зэриІэр къыдальытэхэзэ мыщ фэдэ зэlукlэгъухэр хабзэ зэрашlыгъэхэр Лlышъхьэм къыхигъэщыгъ, анахьэу зыгъэгумэкІыхэрэм къакІэупчІагъ.

Мэхъош Рэщыдэ блэкІыгъэ илъэсым изэфэхьысыжьхэм кІэкІэу къатегущыІагъ. Ащ къызэриІуагъэмкІэ. блэкІыгъэ илъэсым бюджет ахъщэу сомэ миллиардрэ миллион 200-м

ехъурэр зыфатІупщыгъэхэм зэрагъэфедагъэр ауплъэкІугъ ыкІи сомэ миллион 339-рэ зищыкІагъэм пэІумыхьагъэу къыхагъэщыгъ. Нахыбэу псэольэшІын льэныкьор ары ащ нистрэу Хьуажь Аминэт ри-

фэдэ хэукъоныгъэхэр къызщычІэщыгьэхэр. Джащ фэдэу Шэуджэн районым бюджет ахъщэм игъэфедэнкІэ анахьыбэу хабзэр щаукъуагъэу агъэунэфыгъ.

АР-м и Ліышъхьэ уплъэкіунэу ашІыгъэхэм къагъэлъэгьогьэ пстэури игьэкІотыгьэу къызщиюрэ тхыльыр къы экlагъэхьанэу афигъэпытагъ. ЛъыплъэкІо-лъытэкІо палатэм иІофшІэн уасэ къыфишІызэ, зэригьэразэрэр къыхигьэщыгь, арэу щытми, бюджет ахъщэр зищыкІагьэм пэІузымыгьэхьагьэхэм якъыхэгъэщын, пшъэдэкІыжь ягъэхьыгъэным ыкІи ахъщэм къызэрэрагъэгъэзэжьыщтым нахь пхъашэу Іоф дашІэнэу ащ ипащэ фигъэпытагъ.

Мы мэфэ дэдэм ТхьакІущынэ Аслъан АР-м гъэсэныгъэмрэ шІэныгъэмрэкІэ ими-

гъэблэгъагъ. Мы лъэныкъор гъэкІэжьыгъэным фэгъэхьыгъэ программэр гъэцэк агъэ зэрэхъугъэр ары нахьыбэу зытегущы агъэхэр.

Министрэм къызэриІуагъэмкІэ, программэм ипшъэтшаахуІєп неімецестік мехапад ахъщэу Гупчэм ыгьэнэфэгьагъэм икъэтІупщын 2013-рэ илъэсым аухыгъ. Программэм къыдилъытэрэ пстэури республикэм щыгъэцэк агъэ хъугъэ. Непэ джыри еджапІэхэм щык агъэу я Іэхэм Ліышъхьэр къакІэупчІагъ, ахэм ядэгъэзыжьын амыгъэгужъонэу министрэм фигъэпытагъ.

Ащ нэмыкі у зыкі къэралыгьо ушэтынхэм языфэгьэхьазырын, кІэлэегъаджэхэм ялэжьапкіэ, нэмыкі Іофхэм атегущы агъэх.

Джащ фэдэу мы мафэм АР-м и ЛІышъхьэ Адыгэ республикэ гимназием ипащэу КІыкІ Нурыет ригъэблэгъагъ. ЕджапІэм иІофхэм, гумэкІыгьоу яІэхэм, ахэм ядэгьэзыжьын зэдатегущы агъэх.

ХЪУТ Нэфсэт.

ПСАУНЫГЪ

Зигъо дэдэ Іофыгъу

Пстэуми ашІэ джырэ нэс поликлиникэхэр зэкІэ муниципальнэ образованиехэм япхыгъэхэу зэрэщытыгъэр. Джы а лъэныкъоми зэхъокІыныгъэ фэхъугъ — ахэр Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэнымкІэ и Министерствэ рапхыжьыгьэх. Ащ гугьэпІэшІухэр къетых мы ІэзапІэхэр зэрэзэтегьэпсыхьагьэхэми, ятеплъи, медицинэ фэlо-фашlэу агъэцакlэхэрэми хэхъоныгъэу афэхъухэрэр охътэ благъэхэм зэхэтшІэнэу. Ащ бэмышІэу къыкІигьэтхъыгь Адыгэ Республикэм и ЛІышъхьэу ТхьакІущынэ Аслъан.

Мыекъуапэ дэт поликлиникэхэм язытет нахь тэрэзэу зэригъэшІэным, цІыфэу ахэм къяуаліэхэрэм ягумэкіыгъохэм защигъэгъозэным фэшІ Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэнымкІэ иминистрэу Мэрэтыкъо Рустем ахэр къыкlухьанхэу, сымаджэхэм заlуигьэкlэнэу рихъухьагь, зэкІэлъыкІуакІэри зэхагьэуцуагьэу ащ тетэу ІэзапІэм ар макіо.

Апэр мыщ фэдэ Іофтхьабзэ зэрэрагъэкІокІырэр. Ар министрэмкіи, Іэзапіэхэмкіи, ціыфэу ахэм яуалІэхэрэмкІи ІофыгъуакІэу щыт, шІуагъи къыхьынэу щэгугъых. Мыекъуапэ дэт анахь поликлиникэшхоу N 1-м бэмышІэу министрэр щы агъ. А мафэм сыхьатыр 4-м къыщегъэжьагъэу 6-м нэс министрэр ІэзапІэм зэрэщыІэщтым ыкІи фаехэм ащ зыфагъэзэн, зыгъэгумэкІыхэрэ Іофыгъохэр рахьылІэн зэралъэкІыщтым пэшІорыгъэшъэу цІыфхэр щагьэгьозэгьагьэх.

Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэнымкІэ и Министерствэ Гэзэн ГофхэмкІэ иотдел ипащэу Е.И. Тупиковам тызэрэщигьэгьозагьэмкІэ (ар министрэм игъусагъ), сыхьатитІум къыкіоці нэбгырих министрэм дэжь къычІэхьагъэр. Ахэм къаІэтыгъэ Іофыгьохэм ахэтыгьэх ыпкІэ атызэ уплъэкІунхэм ащыщхэр ашІынхэу зэрэхъурэр, чэзыухэр зэрэинхэр, ящыкІэгьэ специалистыр бэрэ амыгьотэу къызэрэхэкІырэр, нэмыкІхэри. Сымэджэщым чІэгъолъхьэгъэным гумэкІыгьоу къыпыкІырэми анэсыгъэх.

ТигущыІэгъу къызэрэхигъэщыгъэмкІэ, Іофыгьо пэпчъ фэгъэхьыгьэу министрэм унашъохэр ышІыгъэх, а чІыпІэ дэдэм щызэхифыгъэхэри къахэкІыгъэх. Ащ фэдэ зэјукјэгъоу джыри министрэм поликлиникэхэм ащыриІэщтхэм нахьыбэ джы къякІолІэнэу мэгугъэх. Ау гъэнэфагъэр зы — зигъо дэдэ Іофыгъу ар.

ЖАКІЭМЫКЪО Аминэт.

Шынагъо шыІэп

Урысые Федерацием ошІэдэмышІэ ІофхэмкІэ и Министерствэ и ГъэІорышІапІэу Адыгэ Республикэм щыІэм зэпыу имыІэу чэщ-зымафэм къыкіоці уплъэкіунэу зэхищэхэрэм къызэрагъэлъагъорэмкІэ, Адыгеим ипсыхъохэм псыр къащыдэкІыным ищынагъо щы-

- Непэрэ уахътэм ехъулІэу къушъхьэхэм осэу ателъыр зэрэмыбэшхом къыхэкІэу, псым икуугъэкІэ Іофхэм язытет зыпкъитыныгъэ иІ. Псыхъохэм лъэгапіэу яіэн фаем ишапхъэхэм аблэкІыхэрэп. Арэу щытми, ошіэ-дэмышіэ Іофхэмкіэ

ГъэІорышІапІэу Адыгеим щы-Іэр ыкІи ащ къыхиубытэрэ къулыкъухэр псыр къыдэкІэу гумэкІыгъо Іоф къэхъумэ, ащ идэгъэзыжьын фэхьазырых, ею Гъэюрышапіэм ипащэ игуадзэу Абрэдж Къэплъан.

Псыр къызыщыдэкІын ылъэкІыщт чІыпІэхэр Урысые гидрометеогупчэм хэхьэрэ гидрологическэ пости 10 фэдизмэ ауплъэкІух. Ом изытет къызызэІыхьэкІэ ащ псынкізу пэшіуекіонхэм фэші, муниципальнэ образованиехэм охътэ гъэнэфагъэкІэ пост 56-рэ ащагъэуцун алъэкІыщт.

Къэбар шъошІэмэ, шъутеу

Къалэу Мыекъуапэ щыпсэухэрэр! Кощын ІофхэмкІэ къалэу Мыекъуапэ икъулыкъу къышъулъегъэІэсы кощын ІофхэмкІэ республикэ къулыкъум «ицыхьэшІэгъу телефон» Іоф зэришІэрэр. Къэбарэу шъуlэкlэлъыр лъыжъугъэlэсыным пае мы телефонзу 8-(8772)-52-10-78-мкІэ шъутеонышъ, шъулъэкъуаціэ, шъуціэ, шъуятаціэ яшъу-Іон, нэужым къэбарым ышъхьэ къишъухын фае. АщкІэ джэуап жъугъотыжьынэу шъуфаемэ, ар къышъулъагъэ І эсыжьыным пае шъукъызэрагъотышъущт телефон номерыр е почтэмкІэ адресыр яжъугъэтхынэу щыт. Къэбарыр къэзытыгъэр шъэфэу къызэрэнэщтымкІэ шъутэгъэгугъэ.

Кощын ІофхэмкІэ Адыгэ Республикэм икъулыкъу къалэу МыекъуапэкІэ иотдел

Украинэм щыхъурэм лъэшэу тегъэгумэк**і**ы

Сыдрэ зауи тхьамык агъо нэмык і къыхьырэп. Ау хэгъэгу к юцым зао къыщыхъоу, зэшыхэр зэрэук ыжьых зыхъук і тхьамык іэгъошху. Украинэм бэш агъэу щырэхьатэп, ау Тимо-шенкэр загъэт ыс нэуж т іэк іу іэсэгъагъэх. Джы бырсырышхо ащ илъ, телевидениемк іэ къагъэльагъорэм гур егъэк юды, революцием зыкъыши іэтыгъ.

Мы мафэхэм нэбгырэ заулэ гущы эгъу тшыгъэ Украинэм щыхъурэм еплъык эу фыря эм ехьыл агъэу.

<u>КІЫРГЪ Асхьад,</u> тарихъ шіэныгъэхэмкіэ доктор.

— Украинэм щыхъурэм уегъэгумэкlа пlомэ, лъэшэу сегъэгумэкlы. Мамыр илъынэу тыфай тызэгъунэгъушъ. Тызэгъунэгъу зыкlасlорэр Урысыем тэ тыщыщышъ ары. Арышъ, Укра-

инэм щыпсэухэрэр тэркlэ хымэхэп.

Іофым хэхъухьэрэр нафэ, нэмыкі къэралыгъохэм зэпэуцужьыныгъэр, заор къызэкіагъаблэ. Къохьэпіэ къэралыгъохэу Германиер, Франциер, Америкэр... Ахэр украинцэхэм афэ-

гумэкlыхэу арэп. Ахэр зыфаехэр Украинэр Урысыем кlэрачынэу ары. Евросоюзым хагъэхьан къодыеу арэп, нэмыкl пъэныкъохэмкlи агъэфедэн гухэлъ яl.

Урысыем Украинэм дзэ рищэнэу сюрэп, ау июф хилъхьанэу хъущт. Сыда пюмэ, ащ урыс миллион пчъагъэ щэпсэу. Ахэр къэухъумэгъэнхэ фае, тэ Сирием ис адыгэхэу заом хэфагъэхэм тызэрагъэгумэкlырэм фэд, Урысыем илъэпкъэгъухэу гумэкlыгъо, тхъамыкlагъо хэфагъэхэр къыухъумэнхэ фае.

Шъыпкъэр пющтмэ, урысмэ къатернком хэгъэгум проценти 10 хъурэ пъэпкъэу исым ыбзэ къэралыгъуабзэ хъун ылъэкыщт, ау Украинэм украинабзэм ехъу къэралыгъуабзэ щыхъун ымылъэкынэу алъы-

тэ. Ар фашизмэм екіурэ гьогу.
Урыс телеканалхэм Украинэм Іоф щамышіэнэу, ахэр пыхыгьэнхэу непэ къаіо. Сыда піомэ. зыфаехэр а каналхэм

пІомэ, зыфаехэр а каналхэм къатырэпышъ ары. Тэ мары каналэу «Культурэм» пчэдыжьрэ сыхьати 4-рэ «Евроньюс» зыфиІорэ каналым къыщегъэльагъо. Урысые къэралыгъом зыдыримыгъэштэни ащ къеІо, ау ащ пае зэфашІырэп.

Урыс флотыр Севастополь зэрэщы!эм бырсыр къыпагъэк!ыжьынэу фаех... Фашист зек!уак!эу сэльытэ советскэ дзэк!ол!ым исаугъэт зэракъутагъэр. Радэм хэбзэгъэуцугъэ ыштагъ нацистхэм аш!эрэр къыригъэк!оу, ахэм язек!уак!э дэик!э утегущы!эн уфимытэу. Ащ тетэу лъык!отэщтмэ, фашизмэм Украинэр къыфэк!он ылъэк!ыщт.

ПЭНЭШЪУ Хьазрэт, тхакіо, усакіо.

— Сэ сишіошіыкіэ, зэкіэри къызыхэкіырэр лъэпкъ зэхэдзыр ары. Ар аухын фае. Урысыер Украинэм иіоф хэмыхьэ хъущтэп. Сыда піомэ урысыбэ ащ ис, сыдигъуи зы хэгъэгоу

тыщытыгъ, зэкъош фэдэу тызэхэтыгъ. Киевскэ Русир Киев къыщежьагъэшъ, Урысыем Украинэр егъашіэм ыіыгъын фаеу къызышіошіыхэрэр щыіэх. Ар тэрэзэп. Шъыпкъэ, Украинэм бэшіагъэу щырэхьатэп, анахьэу къохьапіэм щыіэ чіыпіэхэр арых. Ау сыдэу щытми, зао хэмытэу іофыр зэшіохыгъэн фае.

МАМЫЙ Руслъан, филологие шІэныгъэхэмкІэ доктор

— Урысыер хэмыхьэу мы Іофыр зэшІокІын ылъэкІыщтэп. Лъэшэу сегъэгумэкІы Украинэм щыхъурэм. ЕгъашІэми тызыкъэралыгъуагъ, тызэкъош фэдэу тызэхэтыгъ. Шъыпкъэ, непэ Украинэр къэралыгъо шъхьаф, ащ къегъэхьылъэ Іофым ухэгущыІэныр, ухэхьаныр. Ау Урысыер хэхьан фаеу хъущт.

Украинэр тигъунэгъу дэд, ащ неущ бендеровцэхэм е нэмыкі фашист организациехэм хабзэр щаштэмэ, тэри къин тыхэхьан тлъэкіыщт. Арышъ, тхьамыкіагъу тигъунэгъумэ къяхъуліэрэр.

СИХЪУ Гощнагъу.

ТИЮБИЛЯРХЭР

Лакуцэ ліэшіэгъу къыгъэшіагъ

Адыгэ бзылъфыгъэ бысым-гуащэм зэрихабзэу, Марыет хьакlэхэм зафигъэхьазырыгъэу яжэщтыгъ. Унэр зэlухыгъ, Іанэр шыгъэ, Іахьылхэри къызэрэугъоигъэх.

Къуаджэу Еджэркъуае щыпсэухэрэ Хьаужьырхэм яунагьо хъугьэ-шІэгьэ гьэшІэгьон щыхагъэунэфыкІыгъ — янэнэжъэу Лакуцэ ыныбжь илъэси 100 хъугъэ. Къызфызэхэхьагъэхэр къэбзэ-лъабзэу, зэкІэупкlагъэу тlысыпlэ шъабэм тес. Иакъыл чан, ишІэжь хэзыгъэ имыІэу къэгущыІэ. Лакуцэ къы-Іотэжьын фэдиз къылъэгъугъ ыкІи къызэпичыгъ. Уеплъышъ, отышатьо: цыфыр Іофым ытылІэнэу щытыгъэмэ е къиным зэпикІыщтыгьэмэ, Лакуцэ къызыхъугъэ мафэр хагъэунэфыкіынэу ціыфхэр къызэхахьэщтыгъэхэп.

Ащ ыныбжь илъэс 20-м ехъугъагъ Хэгъэгу зэошхор къызежьэм. Ежьым ыгу къызэрэкыжьырэмкіэ, заор къызежьагъэм ыужырэ мафэм окопхэр атіынэу дащыгъэхэм ахэфэгъагъ. Ростов хэкум, къалэу Сальскэ пэмычыжьэу ащэгъагъэх. Зэпымыоу юф ашіэщтыгъ,

ашхыщтыр кукlэ къафащэщтыгъ. Мазэрэ, мазэрэ ныкъорэ къэты-хэу хъущтыгъ. Чъыlи, фаби яlагъэп, зэралъэкlэу дзэм ІэпыІэгъу зэрэфэхъущтхэм пылъыгъэх.

Лакуцэ зэо ужым унагъо ихьагъ, сабыищ къыфэхъугъ. Икlалэу Хьазрэтал ары зыкlэрысыр. Іофым къыlумыкlэу игъашlэ къыхьыгъ. Чырбыщ зыщагъэжъэрэ заводыжъэу чылэм дэтыгъэм, етlанэ былымэхъо фермэм, колхозым игубгьохэм Іоф ащишlагъ.

Ыныбжь зыхэкіуатэм Лакуци нахь къэпшъыгъ, икъарыуи къыхэlагъ, узхэри къыфыкъокіыгъэх. Иціыкіугъори тхъэгъуагъэп — ибэу къэтэджыгъ, бэ къинэу ылъэгъугъэр. Арэущтэу щытми, ишіэжь къыщыкіагъэп, ынэхэр зэрэчаных, лъыдэкіуаеми ыгъэгумэкіырэп.

Зылъэхэсхэ инысэрэ ыкъорэ Лакуцэ къыщамыгъакlэу аlыгъ. Ипіэ зэкіэлъи, ищыгъыни, ишхыни къабзэх. Марыет янэ зэрэфыщытыщтым фэдэу гуащэр ыlыгъ. Піэхэлъ хъурэм бэба ищыкlагъэр, ар зэкіэ икіыхъагъэкіэ рагъэкъу, зэдеіэжьхэзэ зэрахъэ.

ГъашІэр дэй закІэу зэхэлъэп,

къиныгъуи, гушІуагъуи къызэкІэльэкІох. Лакуцэ ышъхьэкІэ угущыІэщтмэ, инасып Марыет фэдэ нысэ къызэрэфащагъэр. Марыет Енэмыкъохэм япхъу. Хьаужьырхэм къахахьи, сабыищ къахигъэхъуагъ — пшъэшъитІурэ зы кІалэрэ. Ахэм унагъохэр ашІагъэх, сабыйхэр яІэх. Янэнэжъ шІу алъэгъу, къы- Іуатэхэрэм ядэІухэу кІэрысынхэр якІас. Ежь Лакуци къыщышІыгъи, зыІукІагъи, ыгъэхъагъи, зэхихыгъи зи химыгъэзэу къафеІуатэх.

Хьаужьырхэр бэ хъухэрэп. Еджэркъое чылэ закъор ары зыдэсхэр. Алъапсэхэр Къэбэртэе тlyaкlэм ыкlи Черкес хэкум ащыlэх. Ахэр Адыгеим къэкlонэу зэрэхъугъэхэ шlыкlэми зыщыдгъэгьозагъ.

Хьаужьырхэр тхъоплъышъохэу ыкіи нэшхъуантіэхэу щытыгьэх. Адыгэхэм пщыхэр яіэхэу зыпсэущтыгьэхэ лъэхьаным Хьаужьырхэм якіалэ горэм имылажьэу ліыукі къытыралъхьи, ежьыри аукіынэу хьыкумым унашъо ышіыгъагъ. Лажьэ зимыіэ кіалэм янэ-ятэхэм ашізу иунэ къыбгыни, ышъхьэ къыдихыжьыгъагъ. Къылъыкіуатэмэ, къакіозэ, Еджэркъуае къызэсым, чылэ дэхьагъу шъыпкъэм дэжь щысыгъэ Бжьэц-

къуае къыдэнэгъагъ. Бжьэцхэм апэгъунэгъоу хапіэ къаіихи, унэ дишіыхьэгъагъ. Ліы щыхъугъ, унагъо щишіагъ, ащ текіыгъэхэу чылэм унэгъо 15 фэдиз дэсыгъ. Гъэшіэгъоныр Хьаужьырхэм къахэкіыгъэхэм зэкіэми шъэо зырыз нахь къызэрафэмыхъурэр ары.

Лакуцэ ыныбжь илъэси 100 зыщыхъурэ мафэм Іахьыл-лыщыщхэм анэмыкІзу район ыкІи чІыпІэ администрацием иІофышІэхэм ащыщхэри гушІуакІо къыфэкІуагъэх. Народнэ депутатхэм ярайон Совет итхьаматэу А. Брянцевыр, район ад-

Ащ ыныбжь ильэс 20-м ехъугъагъ Хэгъэгу зэошхор къызежьэм. Ежьым ыгу къызэрэкіыжьырэмкіэ, заор къызежьагъэм ыужырэ мафэм окопхэр атіынэу дащыгъэхэм ахэфэгъагъ. Ростов хэкум, къалэу Сальскэ пэмычыжьэу ащэгъагъэх. Зэпымыоу Іоф ашіэщтыгъ, ашхыщтыр кукіэ къафащэщтыгъ. Мазэрэ, мазэрэ ныкъорэ къэтыхэу хъущтыгъ. Чъыіи, фаби яіагъэп, зэралъэкізу дзэм Іэпыіэгъу зэрэфэхъущтхэм пылъыгъэх.

хэм адэжь Іухьагъ. Ахэр баи- министрацием ипащэ иапэрэ гъэх, унэlутхэри аlыгъыгъэх. гуадзэу Р. Емыкlыр, админист-

КІалэр ахэм ахахыи, Бжьэц-хэм яунэ исэу Іоф афишІэзэ, илъэс текІыгъ. Бысымыр къеджи къыриІуагъ джы ежь ылъэкъуацІэкІэ атхын е Бжьэц лъэкъуацІэр зэриштэн фаер. «Сятэ псаоу дунаим тет. Ащ къысиющтыр сымышІэу слъэкъуацІэ зэблэсхъумэ тэрэзына? СыкІонышъ, сыкъеупчІыщт», — ыІуи, ятэ дэжь кІогъагъэ. «ПлъэкъуацІэ умыгъэкІоды, узщыщхэри умыхъожьых», — къыриІуи, къытІупщыжыльагъ. Джар икъыдэнакІзу кІалэр Еджэр-

министрацием ипащэ иапэрэ гуадзэу Р. Емыкlыр, администрацием иlофхэр зыгъэзекlохэрэ Р. Хьасанэр, Пенсиехэмкlэ фондым ирайон къулыкъу ипащэу А. lащэр, къоджэ администрацием ипащэу Р. Брафтэр, нэмыкlхэри Лакуцэ къыфэгушlуагъэх, шlухьафтынхэр къыфашlыгъэх, В. Путиныр къызэрэфэгушlорэр зэрыт тхылъыри къыратыгъ, агъэшlуагъ.

ШЪАУКЪО Аслъангуащ.

Сурэтым итхэр: **Хьаужьыр Лакуцэ илъфыгъэхэм агузэ-гу ис.**

Мыекъопэ футбол клубэу «Зэкъошныгъэм» хэтхэм лъэшэу гухэкІ ащыхъугъ командэхэу «Зэкъошныгъэм», «Ангуштым», «Чыгушъхьэм», нэмыкІхэм илъэсыбэрэ ащешІагъэу, ныбжьыкІэхэм ягъэсэн пылъыгъэу Даур Артур Рэмэзанэ ыкъом игъонэмысэу идунай зэрихъожьыгъэр. ЩымыІэжьым иІахьылхэм, ныбджэгъухэм афэтхьаусыхэх, къиныр адаІэты.

Губгъом тихьаным кыгьэ ильэсь жыгьэ хьасэ. рэшьотагьэхэ

Гъобэкъуае щыпсэурэ Шъхьэпэхъо Мэдинэ ифермер хъызмэтшlапlэу «Парус» зыфиlорэр 1995-рэ илъэсым къызэlуихыгъ. Ащ къыщегъэжьагъэу ищытхъу аригъаlозэ loф ешlэ, Теуцожь районым анахь фермер чанэу исхэм ащыщ хъугъэ.

Ежь фэдэу чІыгум дэлэжьэнхэу, техникэм Іоф рашІэныр шІу алъэгъоу ыпІугъэх, ыгъэсагъэх икіалэхэу Адамрэ Бислъанрэ. Илъэс зэкіэлъыкіохэм Іофшіэнхэм яжъотыпіэхэм Шъхьэлэхъо Мэдинэ дэжь тызыкіокіэ къытиіощтыгъ: «Рэмэзан, тэ пчъагъэрэ тызэдэгущыіагъ, джыри тызэдэгущыіагъ, джыри тызэдэгущыіарщт, кіалэм сыкъеджэнышъ, узыфаер къегъэіуат. Ерэші ащи журналистхэм яупчіабэм яджэуапхэр яптыжьыныр зэрэмыпсынкіагъор».

Джары мы мафэхэм фер-

мер хъызмэтшІапІэм гъэтхэ губгъо ІофшІэнхэм язэшІохын зэрэфэхьазырыр зэдгъэшІэнэу зитэхъухьэм, ишъэо нахьыжъэу Адам гущыІэгъу тызыкІыфэхъугъэр. Тигъэразэуи тиупчІэхэм яджэуапхэр ащ къаритыжыыгъэх.

— Илъэс къыхэкІырэп лэжьыгъэшхо къэтымыхыжьэу,
— къытфеlуатэ Адамэ. — Тятэ типащэу чІыгу гектар 600 фэдизэу къытфэгъэзагъэр зэрифэшъуашэу тэгъэлажьэ. Зы чІыгу залэ дгъэхьаулыерэп. Ащ узэрэдэлажь, узэрешІушІ къызэрэотэжьыщтри. Джары чІыгур игъом зыкІэтыжьорэр, ащ чІыгъэшІухэмкІэ тызкІешІушІэрэр, цІыраужъхэмкІэ зыкІызэхэтымыгъэкІыхьэрэр.

— Тэшіэ щысэтехыпізу шъузэрэлажьэрэр. Аущтэу Іоф зэрэшъушіэрэм иджэуапэу къызэтынэ-

кіыгъэ илъэсым шъуилэжьыгъэ хьасэхэр къызэрэшъотагъэхэм тыщыгъэгъуазэба?

— ГъэрекІо коц гектар 200-м ехъоу тшІагъэм изы гектар пэпчъ центнер 48-рэ къитхыжьыгъ. Ар гурытымкІэ районым къыщырахыжыгъэм центнерипші фэдизкіэ, фермерхэм — центнер 12-м ехъукІэ анахьыб. Натрыф гектаришъэм шІокІ у Іутхыжьыгь эм игектар пэпчъ утыжьыгъэм телъытагъэу центнер 70-рэ къедгъэтыгъ. Тыгъэгъэзэ гектар 250-у тиlагъэри дгъэбэгьогъагъэ. Гектар телъытэу центнер 28-рэ къитхыжьыгь. КъахэкІыгъ тихьасэхэм гектар пэпчъ тыгъэгъэзэ центнер 30-м ехъу къэзытыгъэхэри. А пчъагъэхэри районым къыщахьыжьыгъэхэм анахьыбэх.

Ащ фэшІ республикэми районми тищытхъу ащаlуагъ. Сшынахьыкlэу Бислъан комбайнэу «Лаверда» зыфиlорэм-

кІэ коц тонн 1270-р къыІожьи республикэм ятІонэрэ, районым апэрэ чІыпІэр ащиубытыгъ, шІухьафтынхэри къыфашІыгъэх. Сэри автомашинэу «Зил-130»-мкІэ коц тонн 750-рэ къыкІэсщи, районым апэрэ чІыпІэр къыщысфагъэшъошагъ.

— Іофшіэгъэ дэгъух зигугъу къэпшіыгъэхэр.
Адэ мы илъэсым сыд фэдэ гухэлъха, Іофшіагъэха шъуиіэхэр? Гъэтхэ-губгъо Іофшіэнхэу непэ-неущэу шъузфежьэщтхэм сыдэущтэу шъуафэхьазыра?

— Бжыхьэсэ гектар 200-у гъэрекіо бжыхьэ хэтлъхьагъэм кіымафэр дэгъоу рихыгъ, итеплъэ тегъэразэ. Джы ащ изытет нахьышіу тшіыным фэші минеральнэ чіыгъэшіухэмкіэ тешіушіэнэу щыт. Гектар пэпчъ аммиачнэ селитрэ килограмм 300 едгъэгъотыщт. Тищыкіэгъэщт минеральнэ чіыгъэшіури къэтщэгъах, зэрэхэттэкъощт тракторри, Іэмэ-псымэхэри хьазырых. Мы мафэхэм тихьасэхэм

уахэхьанкіэ псынжъыіо, чіышъхьашъор къызэрэтегъушъыкізу Іофшіэнхэм тафежьэшт.

Адамэ къызэрэтиlуагъэмкlэ, гъэрекlо бжыхьэ лэжьыгъэхэм яхэлъхьан дакloy, гъэтхэ лэжьыгъэхэр зыхалъхьащт хьасэхэри ажъуагъэх, тыгъэгъазэр гектар 200-м, натрыфыр гектаришъэм ехъумэ ащагъэбэгъощт. Сое гектар 50 апхъыщт. Ящыкlэгъэ чылапхъэхэри къызlэкlагъэхьагъэх, гъэстыныпхъи щыкlэщтхэп.

— Техникэм ылъэныкъокІи гумэкІыгьо тиІэщтэп, — икъэІотэнхэм къахегъахъо тигущы-Іэгъу. — ГъэрекІо комбайнэу «Лавердэр» тщэфыгъэ. Титракторхэу К-700-ри, Т-150-хэри, «Беларусищыри» зэтедгъэпсыхьагьэх, губгьом ихьанхэм фэхьазырых. Джащ фэдэу чІыгур зэрэдгъэушъэбыщт дискаторыри, диск онтэгъухэри, культиваторхэри, чылапхъэхэр зэрыхэтлъхьащтхэ сеялкэхэри ІофшІэнхэм афэдгъэхьазырыгъэх. Гъэтхэ губгъо ІофшІэнхэр игъом зэшІотхынхэм тыфэхьазыр.

НЭХЭЕ Рэмэзан.

Кощхьаблэ ичемпион цыкіухэр фэдэ Олимпийскэ джэгунхэм мэхьаный адрых.

Шъачэ щыкІогъэ Олимпиадэм нахьыжъхэм ямызакъоу, кІэлэцІыкІухэри ашІогьэшІэгьонэу епльыгьэх. Олимпиадэ джэгунхэм афэгъэхьыгъэу Кощхьаблэ дэт кІэлэцІыкІу ІыгъыпІэу N 1-р кІэщакІо фэхъуи, бэмышІзу ежьхэм я «Олимпиадэ джэгунхэр» зэхищагъэх.

ЗэхэщакІохэм мы ІофтхьабзэмкІэ мурадэу яІагьэр тинепэрэ лъэхъан кІэлэцІыкІухэр псауныгьэм икъэухъумэнкІэ зэрар языхыщт шІыкІэхэм защадзыеным къыфэщэгьэнхэр ыкІи мыщ

фэдэ Олимпийскэ джэгунхэм мэхьанэшхо зэря ра агурыгьэ огьэныр арых. Джащ фэдэу пшъэрыльэу я агьэхэм ащышых к ралурыг огортым пышагьэ хъунхэмк размалхэр ятыгьэныр, якьарыу къыхырэр ягьэушэтыгьэныр. Къэюгьэн фае мыш фэдэ юртхьабзэхэм к ралуры ортхьаб олимпийскэ джэгунхэм язэхаш размалыш огоро оборо об

Іофтхьабзэм къырагъэблэгъагъэх Адыгэ Республикэм гъэсэныгъэмрэ шІэныгъэмрэкІэ и Министерствэ иэксперт шъхьаlэхэу Вэрэкъо Хъуретрэ Джарымэ Маринэрэ, Кощхьэблэ районым гъэсэныгъэмкlэ и Гъэlорышlапlэ ипащэу Къыргъыщ Къэсэй, гъэlорышlапlэм иlофышlэу Батырбые Щамсэт, кlэлэцlыкlу Іыгъыпlэм ипащэу Цэй Зурет. ны-тыхэр.

Шъачэ щыкюгъэ Олимпиадэм фэгъэ-хьыгъэ юфтхьабзэр зэхэщакюхэм гъэ-шіэгъонэу рагъэкюкыгъ. Джэгун зэфэшъхьафэу афызэхащагъэхэм анэмыкізу спортым фэгъэхьыгъэ усэ ціыкіухэри къарагъэіуагъэх. Мыщ дэжьым ящытхъу піонэу атефэ кіэлэціыкіу іыгъыпіэм июфышіэхэу Тіау Беллэ, Шъэоціыкіу Фатимэ ыкіи Ешэкъо Щиваль.

Джэгунхэр рамыгъажьэзэ, Олимпиадэм ибыракъ кlэлэцlыкlухэм дахьыягъ. Нэужым быракъым шъо зэфэшъхьаф зиlэ тамыгъэу тешlыхьагъэхэм къарыкlырэр къафаlотагъ. Джащ фэдэу Адыгеим чемпионхэр мымакlэу зэрэщыпсэухэрэр къараlуагъ ыкlи ахэм ягугъу къашlыгъ. Ахэр — Кощхьэблэрайоным щыщхэу Чыржьын Мухьарбыйрэ Хьасанэкъо Муратрэ, Владимир Невзоровыр, Арсен Галстян, Тамара Калягинар, Сергей Алифиренкэр, Анна Кареевар, Яна Усковар, Валерий Пономаренкэр, нэмыкlхэри. Ахэм щытхъур адэжь!

Ащ ыуж спортсмен ціыкіухэр джэгун-зэнэкьокъум фежьагьэх. Апэрапшіэ командитіоу гощыгьэхэу кіапсэр зэпакъудыигь ыкіи нахь лъэшыр къэнэфагь. Нэужым къызэдэчъэнымкіэ, дэпкіэенымкіэ ыкіи нэмыкі льэныкьохэмкіи зэнэкъокъугъэх. Кіэкізу къэпіон хъумэ, кіэлэціыкіухэр тхъэжьыгьэх.

Зэнэкьокъум хэлэжьэгъэ спортсмен ціыкіухэм зэкіэми «медальхэр» афагъэшъошагъэх. «Урысыер, Шъачэ, Темыр Кавказ» зыфиіорэ орэдымкіэ іофтхьабзэр зэфашіыжьыгъ.

КІАРЭ Фатим.

ъокіыныгьэшхо фэхьущт

АР-м гъэсэныгъэмрэ шІэныгъэмрэкІэ и Министерствэ къызэритырэмкІэ, зыкІ ушэтынхэм языфэгъэхьазырын яшъыпкъэу пылъых. Ахэм язэхэщэн мыхьомышІагъэ хэмыхъухьаным адрэ илъэсхэм анахь гъэлъэшыгъэу анаІэ тетыщт.

Министерствэм иlофышlэхэм еджапlэхэм къачlэкlыщтхэм, ахэм янэ-ятэхэм зэlукlэгъухэр адыряlэх, зэкlэ ушэтынхэр зэрэкlощтхэм афэгъэхьыгъэ упчlэхэм джэуапхэр аратыжьых. Тыратхыкlыным щымыгугъыхэу, ежь яшlэныгъэхэм ялъытыгъэу гъэцэкlэнхэр ашlынхэу араlo.

Мыгъэ ушэтынхэм ахэлэжьэщтхэм нахь лъэшэу алъыплъэщтых. Ахэр зыщызэхащэщтхэ чІыпІэхэм видео ащатырахыщт, зэкІэ аудиториехэм, коридорхэм ыкІи гъэцэкІэнхэр зэращэлІэжьыщт Гупчэм камерэхэм Іоф ащашІэщт. ТапэкІэ мобильнэ телефонхэр аlыгыынхэ фитыгъэхэмэ, джы мыгъэ ар аудиториер хэгъэкІыри, ушэтыныр зыщызэхащэрэ чІыпІэми щарагъэІыгъыщтэп. Ащ ихьанхэм ыпэкІэ ахэр тІоуцугьо ауплъэкІущтых. АпэрэмкІэ зэхэщакІохэм ащыщым паспортыр ыкІи ушэтыныр зытыщтхэм яспискэ кіэлэеджакіор хэтмэ ыуплъэкіущт, етіанэ хэбзэухъумэкІо къулыкъухэм яліыкіо ушэтыным къэкіуагъэм

Ушэтынхэр зыщыкlорэ чlыпlэ пстэуми гъэсэныгъэм лъыплъэгъэнымкlэ федеральнэ къулыкъум иlофышlэхэр хэлэжьэщтых. Ар еджапlэр къэзыухыхэрэр агъэщынэнхэм паеп, ахэм яфитыныгъэхэр къэухъумэгъэнхэм, зэфагъэ хэлъэу ушэтынхэр зэхэщагъэ хъунхэм паеу ары зэралъытэрэр. Блэкlыгъэ илъэсхэм афэмыдэу субъектхэм ащызэхащэрэ къэралыгъо комиссиехэм ахэтыщтхэмрэ ахэм ятхъаматэхэмрэ ягъэнэфэни зэблэхъугъэ хъугъэ. Джы комиссиехэм ятхьама-

тэхэр «Рособрнадзорым» ыгъэнэфэ-

щтых, комиссием хэтхэми яспискэхэр

телефон ыІыгъмэ ыуплъэкІущт, ыІы-

гъэу къычіэкіымэ, Іихыщт.

а къулыкъум ыуплъэкІущтых. ГъэцэкІэнхэм зэхъокІыныгъэшхохэр афэхъущтхэп, кІэлэеджакІохэм ушэтынхэм зафагъэхьазырынымкІэ ІэпыІэгъу хъунхэу икІыгъэ илъэсым ишэкІогъу мазэ и 1-м зэкІэ предметхэмкІэ гъэцэкІэнхэр Интернетым къихьагъэх. Арышъ, фаехэм ахэр агъэфедэнхэ алъэкІыщт.

...... СИХЪУ Гощнагъу.

Тын лъапіэхэр къаратыжьыгъэх

Бэмышізу Адыгэкъалэ Адыгэ Республикэм иветеранхэм я Совет итхьаматэу Къоджэ Аслъан къэкіогъагъ. Игъусагъэх игуадзэу Леонид Рудякрэ республикэм общественнэ наградэхэмкіз иассоциацие ипащэу, профессорэу Азэщыкъ Геннадийрэ.

Къэлэдэсхэм а мафэм зэхэхьэшхоу яlагъэм ахэр хэлэжьагъэх. Нэужым ащ къыщыгущыlагъэх, заомрэ loфшІэнымрэ яветеранхэр зэрагъэлъапіэхэрэр, зэрагъашіохэрэр, ахэм шъхьэкіэфэшхо зэрафашіырэр, зэрафэгумэкіыхэрэр зэрягуапэр къыщаІуагъэх. Ягуапэу хагъэунэфыкіыгъ къэлэ администрациемрэ ветеранхэм я Советрэ япащэхэр зэгурыіохэзэ зэрэзэдэлажьэхэрэр, тинахыжъхэр общественнэ Іофшіэнхэм, ныбжьыкіэхэм япіун зэрахагъэлажьэхэрэр.

Ащ фэшІ Общественнэ наградэхэмкІэ президиумым и Лъэпкъ Комитет иунашъокІэ Адыгэкъалэ имэрэу Хьатэгъу Налбыйрэ къалэм иветеранхэм я Совет итхьаматэу Джэндар Мосэрэ къафагъэшъошэгъэ тын лъапІэхэу щытхъу тхылъхэмрэ маршалэу Жуковым иорден ипочетнэ тамыгъэхэмрэ къаратыжьыгъэх.

НЭХЭЕ Рэмэзан.

Makb

Тхылъым илъэтегъэуцу

Мы гупшысэ иныр къызэlузыхырэ Іофтхьэбзэ игъэкІотыгъэ Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ тхылъеджапІэ мэзаем и 20-м, 2014-рэ илъэсым щыІагъ. Ар экономическэ шІэныгъэхэмкІэ кандидатэу, гъэзетэу «Советская Адыгея» зыфиюрэм иобозревателэу Сергей Бойкэм итхылъэу «Аграрные хроники Адыгеи» зыфиlорэм фэгъэхьыгъагъ. Тхылъым илъэтегъэуцо тхыгьэ ыкІи гьэзет хэутыгьэхэм ахэт геройхэр, мэкъу-мэщым Іоф щызышІэхэрэр, ветеранхэр, тхылъым икъыдэгъэкІын хэлэжьагьэхэр, кlэлэегьаджэхэр, студентхэр ыкІи республикэ гъэзетхэм яжурналистхэр, тхылъеджапІэм иІофышІэхэр хэлэжьагъэх.

МэфэкІ лъэтегьэуцор къызэ-Іуихыгъ ащ изэхэщэн-гъэхьазырын фэгъэзэгъэгъэ Лъэпкъ тхылъеджапіэм иіофышіэу Кучмэз Аминэт. ГущыІэр ритыгъ Іофтхьабзэр зезыщэщтэу, Адыгэ Республикэм изаслуженнэ журналистэу, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо премие илауреатэу Анатолий Пренкэм.

— Сигуапэу непэрэ тхылъ лъэтегьэуцор зыцІэкІэ зэхэтщэгъэ авторым тІэкІу къесІуалІэ сшІоигъу, — ыІуагъ ащ. — Анахь къыхэгъэщыгъэн фаер, Сергей Бойкэр мэкъумэщышІэ унагъо къызэрихъухьагъэр, зэрэщапІугъэр ары. Ятэ механизаторыгъ, етlанэ лъыкІотагъ, янэ чэмыщыгъ. Сабыищ, кІэлищ хъущтыгьэх, Сергей анахыыжыгь. Ахэм сыдымкІи щысэ афэхъун фэягъэ ежьыр ыкІи зэрэщыгугьхэу къычІэкІыгъ.

Краснодар краим и Динской район ит селоу Первореченскэм къыщыхъугъ, ныбжьырэу чІыпІэ гупсэр ыгу къинагъ. Пасэу унэгъо ыкІи хъызмэт ІофшІэн зэфэшъхьафхэр ыгъэцэкІэнэу хъугьэ. Иеджэни егугьущтыгь. Гурыт еджапІэр тыжьын медалькІэ къыухыгъ, Пшызэ мэкъумэщ институтыр инженер-механик сэнэхьатыр иІэу 1972-рэ илъэсым къыухыгъ. Ащ ыужым Пшызэ къэралыгъо мэкъумэщ университетым иасЧІыгу гупсэм ипхъакіохэр ыкІй иўхъумакІохэр

Чіыгу гупсэр — ащ тыкъыщэхъу, тыщапіу, тегъашхэ, іоф щытэшіэ — ціыфы тешіы. Ар хэткій — Ны, тифэбапі, тикушъапі, тимуради, тинэплъэгъуй ащ фэгъэзагъ, лъфыпіэм, Хэгъэгум апэпшіын къэхъуна?!

пирантури, Ростов дэт апшъэрэ партийнэ еджапІэми ащеджагь.

С. М. Бойкэм иІофшІэн гьогу механикэу ригъажьи, совхозэу «Заря» зыфиlоу Шэуджэн районым итым иинженер шъхьа!эу. илъэс зэфэшъхьафхэм партием и Адыгэ хэку Комитет мэкъумэщ отделымкІэ иинструкторзу, партием и Шэуджэн райком иятІонэрэ секретарэу, ирайисполком тхьаматэу Іоф ащишІагъ. Джащ фэдэу, Адыгеим имэкъу-мэщ епхыгъэ Іоф иныбэ ыгъэцэкІагъ. Адыгэ Республикэм мэкъу-мэщымкІэ иминистрэ игодзагъ, 1992-рэ илъэсым къыщегъэжьагъэу мэкъу-мэщымкІэ Адыгэ шІэныгъэ-ушэтэкІо институтым ипэщагъ. 2002 — 2006-рэ илъэсхэм АР-м иминистрэхэм я Кабинет иаппарат хэтыгъ, ащ пыдзагьэу зы илъэсрэ республикэм мэкъу-мэщымкІэ иминистрэ ипшъэрылъхэр ыгъэцэкlaгъ. 2007-рэ илъэсым гъэзетэу «Советскэ Адыгеимрэ» экономикэмкіэ иотдел иіофышіэ хъугъэ. ИІофшІэн илъэсхэм рагъэшІыгъэ гупшысэхэр щызэхэугьоягьэу тхыль къыдигьэкІыныр джащыгъур ары ыгу къызихьагъэр.

— Шъори шъущыгъуаз Сергей Бойкэ Іэдэб, нэхъой зыхэлъ Іофшіэкіошхоу зэрэщытым, итхыгьэхэү гьэзетым къихьэхэрэм шъуяджэ, ахэр игъом лъыкІигъахьэхэу, къыГуатэрэм ежь ышъхьэкІэ иеплъыкІэ сыдигъуи хэплъагъоу зэригъэпсырэм авторым уасэ фыуагъэшІы. «Аграрные хроники Адыгеи (2009 — 2013 года)» зыфиюрэ я II-рэ тхылъэу бэмышІэу къыдэкІыгьэр ары (а І-рэ тхыльыр 2010-м къыдигъэкІыгъ) непэ тызтегущыІэщтыр, лъэтегьэуцо зыфашІыгъэр. Непэрэ охътэ ехьыжьагъэм чІыгум зыіэ хэлъ лэжьакІохэм ядахэ пІоныр, ялэжьакІэ осэ дэгъу фэпшІыныр, ашІэрэм кІэбгьэгушІунхэр, ахэм яфэшъуашэм тетэу ягугъу къэпшІыныр мэхьанэ зиІзу сэ сеплъы. Шъори, зэкІэ тхылъ мэфэкІым къеблэгъагъэхэм, шъуигущыІэхэр къэшъуІоных, — ыІуагъ А. Пренкэм.

С. М. Бойкэм итхылъ фэгъэхьыгъэу ягуапэу яшІошІхэр къыраютык Іыгъэх Адыгэ Республикэм мэкъу-мэщымкІэ изаслуженнэ ІофышІэу, Урысыем ичІыгугьэпсэкІо гьэшІуагьэу, АР-м мэкъу-мэщымкІэ иминистрэ иапэрэ гуадзэу Николай

Горбаневым, Адыгэ Республикэм мэкъу-мэшымкІэ иминистрагъэу Шъхьэлэхъо Шырахьмэт, Мыекъопэ къэралыгьо технологическэ университетым дунэе экономикэм итеориекІэ ипрофессорэу Юрий Тарасовым, Адыгэ Республикэм иобщественнэ палатэ хэтэу Владимир Харченкэм, Красногвардейскэ районым мэкъу-мэщымкіэ иіофышіэу Шъаукъом ыкІи Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетым аграрнэ технологиехэмкІэ ифакультет ия 3-рэ курс истуденткэхэу Анастасия Фоменкэм, Юлия Нестеренкэм. Тхылъым фэгъэхьыгъэ псэлъэ зэфэшъхьафхэр щысэхэр яІэубытыпІэу пстэуми къашІыгьэх. Тхылъым иавторэу Сергей Бойкэм итворческэ Іофшіагъэ зэригъэрэзагъэхэр, лэжьэкlo Іапшъэхэм ягугъу пшІын зэрэфаер, чыгур убгынэ зэрэмыхъущтыр, уухъумэн, ифэныкъуагъэ ебгъэгъотэу уишъыпкъэу удэлэжьэн, мэкъу-мэщ лъэныкъом къэралыгъом ынэгу нахь фигъэзэжьын зэрэфаер къаІуагъ. ОхыпІэ чІыпІэ ифэгъэ мэкъу-мэщыр, къоджэ щы ак Іэр къэІэтыжьыгъэнхэ, ти ЧІыгу

тылэжьымэ, тызэригьэшхэщтыр, ныбжьыкІэхэм а зэкІэ агурыгьэІогьэн, ахэлъхьажыльэн зэрэфаер кlагъэтхъыгъэх, къыра-ІотыкІыгъэх.

Агьэсэижьыгьэ чІыгухэр зэрэбэхэр, Адыгэ Республикэми, Урысыеми фэдэкъабзэу, икъуаджэхэм, къутырхэм унэ нэкІыбэ къызэрадэтэджагъэр гухэкІ ащыхъоу къыхагъэщыгъ. А пстэумэ яльытыгьэу, къэхъурэ сабыйхэм, еджэкІо цІыкІухэм ялъфыпІэ гукІэгъу фыряІэу, Іофыр якІасэу, ЧІыгум фэгумэкІхэу ыкІи аухъумэу, ІофшІэкІэ амалхэр зэраlэкlалъхьэхэрэр гъэлъэшыгъэныр игъоу алъэгъугъ.

Тхылъ лъэтегьэуцом гъэсэпэтхыдэ-гупшысабэ хэлъыгъ, нахьыжъи, нахьыкІи гум къикіэу къэгущыіагъэх. Мэфэкіым хэлэжьагъэ пэпчъ гущыІэ фабэхэр Сергей Бойкэм фиlуагъэх, псауныгъэ иІэу, итворческэ гухэлъхэр тапэкІи джащ фэдэу дэгъоу, зафэу лъигъэкІотэнхэу фэлъэІуагъ.

Ежь авторым икІэух псалъэ анахь щык игъэтхъыгъэр мы лъэтегъэуцом хэлэжьагъэхэр зэкІэ агукІэ мэкъумэщ Іофыгъохэм дэгъоу ащыгъуазэхэу, Чыгум ыкІи лэжьакІом яІоф нахьышІу шІыгъэным ыгъэгумэкІэу ыкІи хэлажьэхэу зэрэщытхэр ары. Уахътэ къагъоти, зышІуагъэІофи тхылъым илъэтегъэуцо къызэрэкІуагъэхэмкІэ Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ тхылъеджапІэ ипащэу мы Іофтхьабзэр зэхэзыщэгъэ Къыкъ Беллэ ыкІи массовэ секторым иІофышІэ хъупхъэу Кучмэз Аминэт, студентхэу тхылъымкІэ зиеплъыкІэ къэзыІуагъэхэм, пстэуми зэрагъэрэзагъэр, творческэ гушхуагъэ къызэрэхалъхьагъэр джыри къыlуагъ, «тхьашъуегъэпсэу» ариlуагъ. Игуапэу итхылъ афытетхэзэ бэмэ афигъэшъошагъ, нэпэеплъ сурэтхэр зытырарагъэхыгъэх.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Сурэтхэр Іэшьынэ Асльан льэтегьэуцом щытырихыгьэх.

КЪЭРАЛЫГЪО ФЭІО-ФАШІЭХЭР

Президентым иунашъо агъэцакіэзэ

УФ-м и Президент къэралыгьо ыкІи муниципальнэ фэlо-фашІэхэм ягьэцэкІэн ціыфхэмкіэ нахь Іэрыфэгъу шіыгъэныр блэкІыгьэ ильэсым ижьоныгьокІэ мазэ унашъоу къышІыгъагъэхэм ащыщ. Джащыгъум къэралыгъом ипащэ цІыфэу Урысыем исым процент 90-м къыщымыкізу ащ фэдэ фэіо-фашізхэр зы чІыпІэм къащыІэкІэхьанэу гъэпсыгъэн фаеу къыІогъагъ.

Адыгеир зыпштэкІэ, а унашъом къыдилъытэхэрэм ягъэцэкІэн нахьыпэкІи щырагьэжьагь поми хэукъоныгьэ хъущтэп. Непи а ІофшІэныр щылъагъэкІуатэ. Лъэныкъо зэфэшъхьафхэмкІэ къэралыгьо ыкІи муниципальнэ фэІо-фашІэхэр зыщагъэцэкІэхэрэ Гупчэу (МФЦ) Мыекъуапэ дэтым Іоф зишІэрэр 2010-рэ илъэсым къыщыублагъ. Ар къызызэlyахым пстэумкіи фэіо-фэшіэ 40-м ехъу

щагьэцэкІэным фэхьазырыгьэх. МФЦ-м ипащэу Іэшъхьэмэфэ Азэ джырэблагьэ гущыІэгъу тызыфэхъум къызэриІуагъэмкіэ, непэ Іофыгъо 69-рэ агъэцэкіэн алъэкІы хъугъэ. Ахэм ащыщэу 26-р федеральнэ, 37-р региональнэ, 6-р муниципальнэ фэlo-фашlэх. Гупчэм архитектурэм, миграционнэ къулыкъум, «Росреестрэм», архивхэм я ГъэІорышІапіэ. приставхэм якъулыкъу и ГъэіорышІапіэ, МВД-м, хэбзэіахьхэмкіэ къулыкъум, ЗАГС-м, нэмыкІыбэм Іоф адишіэ хъугъэ, Іофшіэнымкіэ ыкіи социальнэ хэхъоныгъэхэмкІэ Министерствэм епхыгъэ фэlo-фэшlэ пстэури щагъэцакІэ. Мыр зэхащэныр анахьэу къызхэкІыгъэр мы къулыкъухэм япхыгьэ къэралыгьо фэlo-фашlэу ціыфым ищыкІэгъэ пстэури зы чІыпІэ исэу, ведомствэ зэфэшъхьафыбэ къыкlухьан, чэзыухэм ахэтын имыщык агьэу фэгьэ-

МФЦ-м икъызэјухыни, ијофшјэн зэрэлъигъэкІуатэрэми республикэм ипащэхэм лъэшэу анаlэ тет. Сыда пlомэ ахы фоги мехфили мельныш едеф шим къегъэпсынкіэ, къулыкъу ыкіи ведомствэхэм чэзыоу ачІэтыр нахь макІэ ешІы. АР-м и Премьер-министрэ джырэблагьэ зыщэіэм, фэіо-фашіэхэр зыгьэцэкІэрэ ведомствэхэм чэзыоу ачІэтыр нахь макІэ зэрэмыхъурэм ымыгъэразэу къыхигъэщыгъ, Гупчэм нахьыбэу зыкъыфагъэзэным ыуж итынхэу афигъэпытагь. Мы уахътэм зэфэхьысыжь пшІымэ, ар гъэцэкІагъэ зэрэхъурэр теубытагъэ хэльэу къэпон пльэкІышт. МФЦ-м ипащэ ар къыушыхьатыгъ. КъызэриІуагъэмкІэ, Мыекъуапэ ыкІи Мыекъопэ районым адэтхэм ціыфхэр мымакізу къяуаліз хъугъэ, зыфэхьазырхэм ехъоуи къекІуаліэ, зэкіэми Іэпыіэгъу агъоты.

УФ-м и Президент иунашъо гъэцэкІэгъэным ыкІи ежьхэм рахьыжьэгъэ Іофыр

республикэм щыпхырыщыгъэным афэшІ районхэмрэ къалэхэмрэ Гупчэм икъутамэхэр къащызэlуаххэу рагъэжьагъ. 2013-м ыкІэм Мыекъуапэ иурамэу ПроцэкІэгъэнхэм къыфэкІогъэныр ары. Ар летарскэм, станицэу Ханскэм, Мыекъо-Каменномостскэм, Тэхъутэмыкъое районымкІэ къуаджэу Тэхъутэмыкъуае, поселкэу Яблоновскэм къащызэlуахыгьэх. Ахэм зэкІэми МФЦ-м зэшІуихырэм къыщымыкізу фэіо-фашізхэр ащагьэцакізх. Гупчэми къутамэхэми Іоф ащызышІэнафыличех мехели устпидения дедех кІыгъэу афагъэсагъэх. Ахэр зэкІэ народнэ хъызмэтымрэ къэралыгъо къулыкъумрэкІэ Урысые академиеу УФ-м и Президент дэжь къыщызэІуахыгъэм и Къыблэ Урысые институт щырагъэ-

> ТапэкІи зэкІэ районхэмрэ къалэхэмрэ ащ фэдэ къутамэхэр илъэсэу тызыхэхьагъэм ыкІэм нэс къащызэІуахынхэ гухэлъ яІ. Муниципальнэ образованиехэм япащэхэм ар зэрагъэпсынкІэщтым ыуж итынхэу Премьер-министрэм унашъо афишІыгъ.

> > ХЪУТ Нэфсэт.

(КъызыкІэлъыкІорэр мэзаем и 25-м къыдэкІыгъэ номерым ит).

Хьаткъо ЧэнІан. КІэлэ Іуш, губзыгъ. Унэгъо дахэ иІ. ИкІалэхэм университетхэр къаухыгъэхэу мэлажьэх, шы-шыпхъухэр иІэх. Ышыпхъухэу Зухьалрэ Нихьалрэ Іэдэб дахэ ахэлъ. ХьакІэм агуи, апси фагъэтІылъы. Зухьал Дзыбэмэ, Нихьал — Пчэнышъуаемэ янысэх, ЧэнІан янэ Коблымэ япхъу. Бзылъфыгъэ дах, акъылышхо зиІэ цІыф. КІалэм янэжъ Кавказым икІыжьыгъэмэ ащыщыгь, ХъоукІымэ япхъу. Къэбар гъэшІэгьонхэр къыІуатэщтыгьэх, ежьыри чыпіэ къинэу зэрыфэрэм шіэхэу

гъэхэу пкъыгъо дахэхэр къытигъэлъэгъугъэх.

Сами унэгъо зэкІужь иІ. ишъхьэгъусэ Хулья Хъущтмэ япхъу, бзылъфыгъэ хьалэл, хъупхъэ, лэжьакІо. Зэшъхьэгъусэхэм пшъашъэрэ шъаорэ зэдапlу. Ацумыжъ Сами ыш Хьалимэ профессор, Мыекъуапэ щэпсэу, унэгъо дахэ иІ. Янэ лъэшэу ынаІэ тет, нахыбэрэмкІэ Мыекъуапэ щэІэ.

КІырамыкъо (Гугъэжъу) Дженимагиз. Германием илъэс пчъагъэрэ щыпсэугъ. ЦІыф Іуш, гъэсагъэ, рэхьат, дахэу, зэгъэфагъэу мэгущыІэ. Къалэу Дюзджэ пэблэгъэ адыгэ чылэу ХьакІэмзые музей дахэ щарегьэшІы. Музеир

шам тарихъымкІэ кІэлэегъаджэу Іоф ышІагъ. Ишъхьэгъусэу Нурий Къэзэнчымэ япхъу, ари кІэлэегъадж. Бзылъфыгъэ нэгуф чэф дах. Зэшъхьэгъусэхэр илъэсыбэрэ Саудовскэ Аравием щылэжьагъэх. Унэгъо дахэ яІ. Шъаохэу (Хъалдун, Гъушер, Фирас, Хьайя, Мыхьамэт), пшъэшъитІурэ (Рана, Раша) зэдапlугъ. Ипшъашъэхэм инджылызыбээмкІэ рагъаджэх. Нысэ хъупхъэ дахэу яІэм янэу Розэ унагъом игъусэу ащ къэкІожьыгъ. Нысэм ипшъэшъэжъые фыжь, нэгуф дахэ ыцІэр Силина — ар Чабэм джанэу щащалъэрэм, атехъуагъэм ыцlэу alyaгъ. Тилъэпкъэгъухэр къыздэк южьыгъэхэ

къытигъэлъэгъугъ, ащ илъэс 60 фэдиз ыныбжь. Ежьыри, ышыпхъухэри мы кушъэм рапlугъэх.

Хъудыжъ Рэджэб игъунэгьоу Нэгъуцу Хьайрэ ищагу тыдащагь. Хьайрэрэ ишъхьэгъусэу Минурэрэ кІэлищ яІ. Стамбул щэпсэух. Щагур нэкІы, ау пкъыгъо гъэшІэгъонхэр къыдэтлъэгъуагъэх: коцыр зэраубыщтыгъэр ыкlи зэраукъэбзыщтыгъэр, кохъо зэфэшъхьафхэр пхъэм хэшlыкlыгъэхэу, тырку кушъэ дах, ащ нэмыкІхэри. ЯкІалэхэр гъэсагъэхэу, насыпышІохэу, ежьхэми псауныгъэ пытэ яІэу бэрэ щыІэнхэу тафэлъаю.

Нэпсэу Хьалим илъэс 73-рэ ыныбжьэу дунаим ехыжьыгъ. Тхьэм джэнэтыр къырет. Иунагъо зэтегъэпсыхьагъэу Шъхьэлэхъохьаблэ щэпсэу, ишъхьэгъусэ псау, нэнэ губзыгъэ дах. Зы къорэ (Чэмал) зы пхъурэ (Савиль) иІэх. Ыкъо ишъхьэгъусэ Мейрам ыцІэр. Ядэжъые хатэ агу етыгъэу дэлажьэх, бэдэд дэжъыеу аугъоирэр. Дэжъыер агъэчъэпхъы, аукъэбзы, хьазыр зыхъукІэ хабзэм ратырэр федэ къэкІуапІэу яІ. Мы унагьом тятэжъмэ агъэфедэ-

Нэпсэумэ янанэ дэжь.

щтыгьэ Іэмэ-псымэ гьэшІэгьонхэр къы-

Нэпсэумэ ягъунэгъух Бгъэнэ Аднанрэ

Русиетрэ. Зэшъхьэгъусэхэр дэсыгьэ-

хэп, загъэпсэфынэу Анталием щыІагъэх.

Ау Савиль телефонымкІэ Русиет ты-

дигъэгущыІагъ ыкІи Іизын къытитыгъ

ищагу тыдэхьанэу. Ащ Іэмэ-псымэ

гъэшІэгьонхэр къыщытлъэгъугъэх: Ру-

сиет янэу илъэс 80 зыныбжьым иягъэу

нэмазлыкъ дах, Іэнэтехъо ямышІыкІэхэр

нанэм хидыкІыгъэу, ащ нэмыкІхэри.

Аднан Іэпэlасэу щыт. Ащ ышlыгъэ

пкъыгьохэри къытагъэлъэгъугъэх. Бгъа-

нэмэ япшъашъэ Стамбул щэлажьэ.

Русиет ищагу зэгъэфагъэ, уц шхъуантІэр

къабзэ, упкlагъэ. Къэгъэгъэ дахэу щагум

щытагъэлъэгъугъэх.

Хьаткъо Чэніан.

хэкІыпІэ къыфигьотыщтыгь. Нэнэжъым къехъуліэгъэ гъэшіэгъон горэ Чэніан къытфиІотагъ. ЕгъэзыгъэкІэ зышъхьэ езыхьыжьэжьыгьэ нэнэжъым фыгу т!эк!у ыІыгьэу цІыфхэр зыщауплъэкІурэ икІыпІэм къыщыхагъэщыгь. Фыгур ипхы мыхъущтэу, Тыркуем ипхьан уфимытэу къыраlуагъ. Ащ дэжьым нэнэжъ lyшым хэкІыпІэ къыгъотыгъ. Атэкъэ цІыкІу горэ ыІыгъыти, псынкІэу фыгур ащ ригъэшхыгъ ыкІи фыгур ынэгъу имыкІынэу зэпипхыкІыгъ. Тырку хэгъэгум зынэсым атакъэр шІуибзи ынэгъу илъ фыгур къырихыжьыгъ. Фыгур яхатэхэм ащашіэным ар иублапіэ хъугъэ.

Ацумыжъ Сами илъэс 40 ыныбжь,

Хьэшкъойхьаблэ щэпсэу. КІэлэ лэжьакІу, щагубзыухэр, былымышъхьэхэр, шы зэтегьэпсыхьагьэ ищагу дэтых. Ятэжъхэм яІагьэхэу пкъыгьо гьэшІэгьонхэр иунагьо ильых, ахэм арэгушхо. Klэлэ Іэпэlасэм пкъыгъо зэфэшъхьафхэр тыжьыным хешІыкІых. А Іофым черкес лы Іазэ горэм фигьэсагьэу ыІуагь. Тыжьыным, цубжъэм ахэшІыкІы-

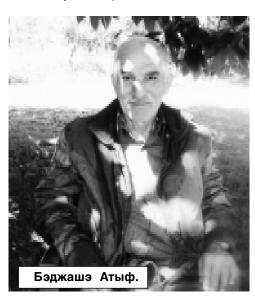
ыпэкІэ еджэпІагъ, 1940-рэ илъэсым ашІыгъагъ. 2013-рэ илъэсым ар музеим фытырагъэпсыхьанэу ратыгъ. ГъэцэкІэжьын ІофшІэнхэр ащ дэгьоу щырекІокІых. ИтеплъэкІэ ины, уни 8-у зэхэутыгъ. Музеим адыгэ лъэпкъым

итамыгъэхэр чІэлъыщтых. Дженимагиз къызэриІуагъэмкІэ, МэщбэшІэ Исхьакъ ироманхэм къащытыгъэ пейзажхэм атехыгъэ пкъыгъохэр щагум дишІыхьащтых. Музеим ишІын лъэкІ зиІэ адыгэхэр хэлажьэх, хабзэри къадеlэ.

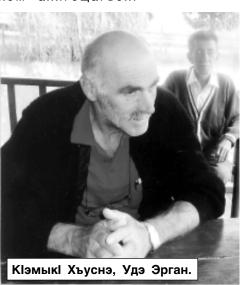
Бэджашэ Атыф. Тыркуем цІыф гьэшІэгъонхэм, акъылышІохэм тащыІукІагъ, гущыІэгъу тащыфэхъугъ. Ахэм ащыщ Бэджашэ Атыф. Мыр Хьапыйхьаблэ щэпсэу. ШІэныгъэлэжьэу Унэрэкъо Рае Атыф бэ усэу, гущыІэжьэу къыфиІотагьэр. Ахэр дэтхэу Рае тхылъ къыдигъэкІыгъ. Атыф а тхылъыр тэри шІухьафтынэу къытитыгъ.

Бэджашэ Атыф иныбджэгъу хьалэлэу, гукІэгъушхо зыхэльэу Лъэцэрыкъо Юсуфзия-Мэт госпиталым Іоф щешІэ. Иунэу чылэм дэтыр нэкlыти, егъэзыгъэкІэ Сирием къикІыгъэ адыгэ унагьоу Лаш Хьишам ибын унэм чіигьэхьагь ыкІи ишІуагъэ аригъэкІыгъ. Лаш Хьи-

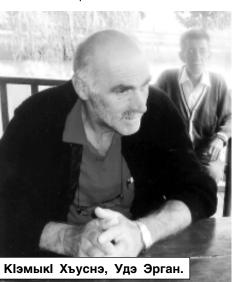
хэгъэгур мафэ афэхъунэу Тхьэм ely.

КІэмыкі Хъуснэ, Удэ Эрган. Мыхэр Бирамджэхьаблэ щэпсэух. Чылэм хэхъоныгъэ ышІыным анаІэ тырагъэты, адыгэ унагъоу дэсыр нахьыбэ хъуным лъэшэу пылъых. КІэмык Хъуснэ чылэм итхьаматэу илъэсыбэрэ Іоф ышІагъ. Ащымыщ цІыф лъэпкъ къахэхьанэу фаеп, «адыгэхэр ахэкІодэщтых» elo. Сирием къикІыжьыгъэ унэгьо 20 чылэм дигьэтІысхьагь, къоджэдэсхэм ахигощагъэх.

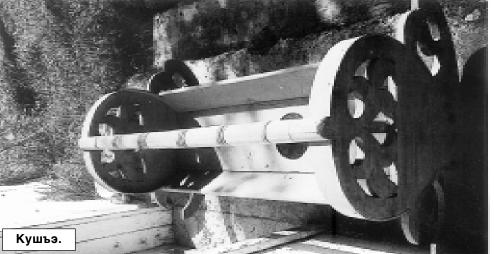

Илъэпкъэгъоу чІыпІэ къин ифагъэхэм ІэпыІэгъу араты, хабзэри къызэрэзыдырагъэ і эщтым ыуж итых, ащ емызэщэу Іоф дашІэ.

Хъудыжъ Рэджэб. Адыгэ чылэу Хьэш-

бэу дэгъэтІысхьагъэхэм ар дэгьоу зэрадэлажьэрэр къыхэщы. Русиет телефонымкІэ адыгэбзэ къэбзэ дахэкІэ къыддэгущыІагь, Кавказ тикІыгьэу тызэрэкІуагъэм фэшІ гушІуагъэ. Адыгэ хэкүм икlыхэу ыдэжь бэу зэрэкlорэр гъэнэфагъэ. Бгъанэхэм яунагъо, тэ зэрэтшІошІырэмкІэ, унэгьо зэкІужь зэгурыІоу,

коихьаблэ Ацумыжъ Сами пэмычыжьэу щэпсэу. Мыщ нэІуасэ тыфэзышІыгьэр Сами ары. Унэгьо дахэ иІ. Ишъхьэгъусэу Вильдайрэ ежьыррэ шъэчитІу зэдапІугь (Онур. Фати). Рэджэб илъэс 54-рэ ыныбжь. Кушъэ гъэшІэгьон

адыгэ хабзэм диштэу хьакІэм узэрэпэгьокІын фаер зышІэрэмэ ащыщ.

ХЪОКЮ Муслъимэт. КІэлэегъадж, Іофшіэным иветеран. Адыгэкъал.

(Джыри къыкІэлъыкІощт).

(КъызыкІэлъыкІорэр мэзаем и 11-м

къыдэкІыгъэ номерым ит).

Адэ герой бзылъфыгъэм игузэхашІэ цыхьэшІэгъоу къэухъумагъа? Хьау, ау щынэгъо чІыпІ зэрытыр пІони плъэкІыщтэп. Герой бзылъфыгъэм зигъэпагэрэп, сыда піомэ ешіэ ицыхьэ телъэу, лъэшэу ыкІи хьалэлэу шІу зэралъэгъурэр, ауми зыщигъэгъупшэрэп шlyльэгъуныгъэр шъхьэихыгъэу щытын зэрэфаер: «*Непэ закьоп* о сэрыкіэ узэрэльапіэр... **егъашюми ары нахь»** — джаущтэу зэкІэ щыІэныгъэм ифилософие насыпыр зэрэтекІуагъэр къеушыхьаты, сыда зыпІокІэ, къызыщежьагъэм къыщыублагъэу ар шІулъэгъуныгъэ шъыпкъэу щытыгъэшъ ары. Джащ къыпкъырыкІзу ары герой бзылъфыгъэм шІу ылъэгъурэм пае духовнэ Іофышхоу ышІэрэр

ыкІи ыгу къыдеІэу, зэкІэ игубж «къумалым» зэрэтырикъутэрэм ишІуагъэкІэ ипшъэшъэгъу ыгу къыдищэен гухэлъ зэриІэр зэрэтигьашІэрэр ары. А героир зэрэзекІуагъэр Н. Хъунагом игерой бзылъфыгъэ зэрыгъозэрэ шэн-зекіуакіэм пэшіуекіо шъыпкъ.

Зэфэхьысыжьыгъэу къэпІон зыхъукІэ, Хъунэго Нурыет къинэу, зэпэкъудыигъэу, зэфэшъхьафыбэу зэхэлъэу щыт дунаир зэрилъэгъурэ шіыкіэр шІулъэгъуныгъэм пхырыплъызэ ары. А шІулъэгъуныгъэр игъэкІотыгъэу, зэфэшъхьаф шыфхэм — нымрэ ыпхъурэ, нымрэ ыкъорэ, щыІэныгъэм иидее, ащ ипэублэхэу анахь мэхьанэшхо зиlэхэм ягупшысэ зыпэблагъэхэм ыкІи ахэр текІонхэм кІэхъопсыхэрэм азыфагу илъ шІульэгъуныгьэр ары. ЫкІи, шъыпкъэмкІэ, бзылъфы-

Адыгэ поэзием

цІыфым ипсихологиерэ процесс къызэрымыкохэу ащырекокІыхэрэм ахэгупшысыхьэх ыкІи къагъэлъагьох. Ащ елъытыгьэу хэгъэунэфыкІыгъэн фаер ар социдеехэмрэ соцхарактерхэмрэ япрозэу консервативнэу щытыгьэм зэрэфэмыдэр — объективнэу гупшысэрэ щыІэныгьэр, цыф характерхэр, ахэм япсихологие зыушэтыхэрэ прозэу ар щыт. Мыщ дэжьым зэкІэ ахэр «мэкъэ мыІэтыгъэкІэ». яшІэ хэлъэу нахь къызэрыкІоу, къыгурыІогъошІоу, щыІэныгъэ шъыпкъэр уапашъхьэ къырагъэуцоу тхыгъэх.

Мыщ дэжьым хэзгъэунэфыкІымэ сшІоигъуагъэр поэзиемрэ прозэмрэ нэфэ шъыпкъэу зэхэгъэушъхьафыкІыгъэнхэр къинэу зэрэщытыр ары. Аущтэу зыкlатlорэр поэзием инахьыбэ прозэм фэдэу ыкІи прозэм инахьыбэ поэзием фэдэү

хабзэ хэгъэгум щагъэуцугъэми, сыд фэдэрэ политическэ идее тегьэпсыкІыгьэу зэхащэгьэ къэралыгъо пштагъэми, къуаджэм (джащ фэдэу къалэми) щы ак із дальыр зыфэюрышіэрэр ежь «ичІыгу» хэбзэ гъэуцугъэхэр ары: чІыгум щалэжьырэр бэгъон е мыбэгъон зэрилъэкІыщтыр ежь зэрэшІоигьокІэ арэп, природэм ыухэбзыгьэхэм атегьэпсыкІыгьэу ары нахь. Арэу зыхъукІэ, шІуагъэ къэзыхьырэ чІыгу шъыпкъэу хъуным пае ащ ищык агъэх лэжьакІом ыІэ мыпшъыжьхэр, чІыгур шІу зылъэгъурэ цІыфхэр ыкІи, анахь мэхьанэшхо зи-Іэр, — мафэ къэс чІыгум фэгумэкізу, ащ егупшысэрэ ціыфэу щыІэныгъэмкІэ чІыгум анахь мэхьанэшхо зэриІэр къызыгуры орэр ащ дэлэжьэныр ары.

ЦІыфыр къэхъугь ыкІи щыІ

ЩЭШІЭ Казбек

инепэрэ лъапсэхэр зэрэзэпымыурэр, ащ шІу ылъэгъурэр зэкІэми ащеухъумэ, ары пакІошъ, ежьыр шъыпкъэм шІулъэгъоу ащ фишІыгъэми щиухъумэным пылъ. Герой бзылъфыгъэм игузэхашІэ шъхьэихыгъэу къызэригъэлъагъорэмкІэ

ледыный потышетыму «Къысфэгьэгьу» зыфиюрэ усэр. Герой бзылъфыгъэр шІу ылъэгъурэм зэрелъэlурэр ар шlу ылъэгъунэу зэрэтегушхухьагъэр къыфигъэгъунэу ары:

ШІу усльэгьуи гухэль льапіэр пфэзгьэшіуагьэмэ, Напіэр хэти фэсымыіэтэу

сыгу уильыгьэмэ, Узгъэплъэхьоу уигъогупэ сытетыгъэмэ,

Гуцаф лые къысфэмышіэу **къысфэгъэгъу** (н. 107).

«Къысфэгъэгъу сишlулъэгъу цІыфхэм гу лъясымыгъэтэн зэрэсымылъэкІыгъэр, укъысфытеоным сыкъыпаплъэу телефоным сыкІэрысэу сыхьатыбэ зэрэзгъэкІуагъэр, шІу услъэгъуишъ, шІулъэгъуныгъэм сырипщылІэу сызэрэхъугъэр», elo H. Хъунагом игерой бзылъфыгъэ. Ащ илирикэу къызэрыкІу пшІошІырэр Іужьоу зэхэлъэу гъэпсыгъэ — тхылъеджэм зыпарэкІи зэхишІэрэп зэраумэхъыгъэр, щыlахэп ар пІоми хъущт. Поэтессэм ыпсэрэ ыгурэ шъхьафитых, ащ инэплъэгъу къабзэ, шъуамбгъо ыкІи игъэкІотыгъ. Герой бзылъедмедуальный иш шк едместиф зэгурымы охэу загьорэ къыхэкІы, ау шІу плъэгъуным уфэкъулаиныр зыфэдэр икъу фэдизэу гушхорэ щэlагъэрэ къызыхэбгъэфэнхэшъ, бгъуитІури зыгъэрэзэрэ хэкІыпІэ къэбгъотыныр ары.

Н. Хъунагом илирикэ къы-щыгъэу зы усэ («Марита») иІ, ар пхъашэу зыжэхахьэрэр хъулъфыгъэм ынапэ емыпэсыгъэ къумалыгъэ бзылъфыгъэм дызезыхьагьэр ары. Хъугьэ-шІэгьэ шъыпкъэу щыІэныгъэм къыхэхыгьэр ащ лъапсэ фэхъугьэкІэ енэгуягьо. А идеер зэрэшъыпкъэр тшІошъ къэзыгъэхъурэр поэтессэм къыІуатэрэр къызэхъулІагъэр ежь арымырэу, ар ипшъэшъэгъоу къызэриІорэр

гъэмрэ хъулъфыгъэмрэ азыфагу къитэджэрэ шІульэгъуныгъэми пхырыплъызэ ары. Джащ къыхэкІэу Н. Хъунагом илирикэ бгъузаюу къыпшюшыми, хэгъэунэфыкІыгъэн фаер ащ ипоэзие гузэхэшІэ лъэшыкІэ зэрэушъагъэр ыкІи непэрэ щыІэкІэ-псэукІэм ифилософие ипычыгъохэу анахь мэхьанэшхо зиІэхэр къызэрэзэлъиубытыхэрэр ары.

Поэтессэм ипрозэ гъэсэпэтхыдэ дэгъу хэлъ ыкІи имэхьанэкІэ цІыф къызэрыкІохэм гурыІогъошІу афэхъуным тегъэпсыкІыгъ. Ащи джащ фэдэу авторым къыщиІэтыхэрэр унагьом, адыгэхэм ящы эк эпсэукІэ нахьышІоу гъэпсыгъэным, духовнэ щы ак Іэм я Іофыгьохэр ары. Ащи джащ фэдэу къытфиушыхьатырэр Хъунэго Нурыет игупшысэ шъхьа!э зэрэшъыпкъэр — адыгэхэм ядуховнэ ыкІи янравственнэ кІэн ямышІыкІэу зэрэгъэпсыгъэр ыкІи зэрагьэбаирэр ары. Лъэпкъ усэным инэкlубгьо дахэу ар зэрэхъугъэм уенэгуежьынэу щы-

ШІулъэгъу иным илъагъу ЛъэпцІэрышэ Исмахьилэ мы гущыІэхэр езыгъэтхыгъэхэр: «Сыгу къиунагъ къиным ихьын...» Традиционнэ поэзием ишапхъэ ильэу ЛьэпцІэрышэ Исмахьилэ, Пэрэныкъо Розэ, Мэхъош Руслъанэ, Къоджэ Руслъанидэ, Ацумыжъ-Къумыкъу Разыет, Пэнэшъу Хьазрэт ятворчествэ зыпкъ иуцуагъ. Ахэм япоэзие къыщагъэлъагъорэр ягупсэ къуадж, природэр, къушъхьэхэр, шІулъэгъуныгъэр, щыІэкІэ-псэукІэм зыщеутэкІхэрэ егъэшІэрэ Іофыгъохэм, адыгэ еплъыкіэ-зекіуакіэм ахэгупшысыхьанхэр ыкІи нэмыкІхэри ары. Лъэпкъым ищыІэныгъэ, ащ инравственнэ ыкІи идуховнэ льыхъонхэм яшьольыр ильэу прозэкІэ матхэх Хъурэшэ СултІанэ, Ацумыжъ-Къумыкъу Разыет, Хъурмэ Хъусен, Бахъукъо Ерэджыбэ, Теуцожь Хьабибэ, Гъыщ Рахьмэт, нэмыкІхэри.

КІэкІэу къэпІон хъумэ, традиционнэу, рэхьатэу гъэпсыгъэ, реалистическэ прозэмрэ поэзиемрэ непэрэ тищыІэныгъэрэ тхыгъэу тэлъытэкІэ арэп. Нэмыкіэу къэпіон зыхъукіэ, тилитературэ щыщэу тыкъызытегущыІэрэ уахътэм атхыгъэ прозэми поэзиеми (традиционнэ шіыкіэкіэ тхыгъэр ары зигугъу къэтшІырэр) гупшысэ гъэнэфагъэхэмкІэ ушъагъэхэу, лъэпкъым ищыІэкІэ-псэукІи, ишэн-зекІуакІи игъэкІотыгъэу къагъэлъагъо, ащ дакіоу ахэм мэхьанэшхо зиІэ гулъытэхэр ахэлъынхэ алъэкІыщт.

ЛъэпцІэрышэ Исмахьилэ ытхыгьэр зэкІэ зыфэгьэхьыгьэр къуаджэм щыпсэурэ цІыфхэр ары. Адэ поэзием къуаджэм и офхэр къызэльиубытэу къыгъэлъэгъон ылъэкІыщта? Уемыхъырэхъышэжьынэу, ылъэкІыщт! ЗэкІэ дунаим фэдэкъабзэу, къуаджэм ищыІэныгъэ идеехэмкіэ, гушіуагьохэмкіэ, гумэкІыгъохэмкІэ ушъагъэ. ЗэкІэ ахэм къоджэ щыІэкІэ рэхьатыр яІэ мэхъу, ау ащ дакІоу зэмызэгъыныгъабэ къапкъырэкІы — ахэр къуаджэм ихъызмэт зехьэгьэныр ары пакіошь, ар нахьышІоу зэтегьэпсыхьэгьэныр арэп зыфэгьэхыльэр тхакІом цІыфыгъэмрэ къэкІощт уахътэм фэгъэхьыгъэ гупшысэхэмрэ яюфыгьохэу Іужьоу зэхэлъхэм занкlэу зызэрафигъазэрэр ары нахь. И. ЛъэпцІэрышэм къыгурэlo: губгьом, ащ пхырыкІырэ гьогухэм, къуаджэм рэхьатэу блэчъырэ псыхъом, чъыгхэм ыкІи хъуатэхэм. ахэм апэмычыжьэу шыхъурэ мэл е чэм Іэхъогъум яорэд къы о зыхъукіэ, джары анахь мэхьанэшхо зиІэри — ары шъыпкъ къуаджэм ехьы-

лІэгъэ орэд шъхьаІэри. ЛъэпцІэрышэ Исмахьилэ иусэ горэми къыщијуагъэп къуаджэм щы ак Ізу дэльым ымыгь эразэу, ащ ыгъэгумэкІэу, поэтым ишІэ хэлъэу, а щыІэкІэ къиным къытегущыІэнкІэ фэмыеу ыбгъукІэ щекіухьэнкіи хъун, ар къыригьэкъужьыным пае иусэхэм мырэущтэу къащеюу плъытэни плъэкІыщт: «Губгьо къабзэхэмрэ егугъухэзэ алэжьырэ чІыгухэмрэ уахэсэу ущыІэныр» ары шъыпкъ мэкъумэщышІэм гушІуагьо зыхигьуатэрэр. ПІопэн хъумэ, сыд фэдэрэ политическэ — ЛъэпцІэрышэ Исмахьилэ ар насыпыгъэшхоу елъытэ, ежьырмэ — фэдитіукіэ насыпышіоу зелъытэжьы ибын-унэгъошхо (ЛъэпцІэрышэ Исмахьилэ лъфыгъэ нэбгырэ 12 иІ) ыгъэшхэн ылъэкІынэу Іоф ышІэныр ыкІуачІэ къызэрихьырэм пае. Поэтым ипроизведение шъхьа!эхэм ащыщ зыфэгъэхьыгъэр ахэр дунаим къытезыгъэхъогъэ ян ары («Уипсауныгъэ сэ лъэшэу сищыкІэгьагь», «Сишъхьэгьусэу дунаим ехыжьыгъэм ыцІэкІэ сэтхы»). Поэтым игузэхашІэкІэ къыриютыквырэр илъэс пчъэгъабэм къыдыщыІэгьэ бзылъфыгьэу дунаим ехыжьыгьэм пае къинэу кіэхэкіырэр арэп — мымакіэу къин ылъэгъоу къыхэк ыщтыгъэми (хьалыгъур къинкІэ ащэфэу зэп зэрэрихьылІагьэхэр), лІымрэ ишъхьэгъусэрэ alэ зэкІэдзагъэу, яІорэ-яшІэрэ зэхэлъэу зэрэзэдыщы агъэхэр ыгу къэкІыжьы нахь. Зэоуж илъэс къинхэм язакъоми, агу амыгъэк одэу, яш улъэгъуныгъэ фэшъыпкъэхэу къызэрагъэшlагъэр ары. А шІулъэгъуныгъэм ар джыри фэшъыпкъ ык/и ыныбжькІэ шІукІаеу хэкІотагъ нахь мышІэми, нахьыпэм ящы-ІэкІагъэр шІукІэ ыгу къэкІыжьызэ, унэгъо Іужъум ынаІэ тыригъэтыным зэрэфэхьазырыр къеІо:

Сыгу къиунагъэшъ къиным ИКЪИН ИХЬЫН,

Ар згъэцэкІэнэу сигъогу хэсхын. (Лъэпціэрышэ Исмахьил.

Сиусэ сигупшысэ шыу», н.49.) Сэ сишІошІыкІэ, къыфэрэзэ тхылъеджэхэм И. ЛъэпцІэрышэмрэ ащ иусэхэмрэ агу къызык/инэжьхэрэр ахэр къызэрыкохэу ыкІи гурыюгьошіухэу зэрэтхыгъэхэр ары, производственнэ, «колхоз» усэхэу тэ тлъытэнхэ тлъэкІыщтыгъэхэм а гущыІэхэр афэгъэхьыгъ. А темэхэу зэлъашІэхэрэр къащызэІуахыхэу произведение пшІы пчъагъ атхыгъэр (поэт пэпчъ), ау авторым ыгу ишъэфхэр къыщыриІотыкІэу непэ макІэ къахафэрэр — хьауми, поэтыр парижхэм, лондонхэм зэращымы Іагьэр, Британскэ музеим ибиблиотекэ зэрэчІэмы-

сыгьэр ары шъуlуа (шъыпкъэмкІэ, къоджэ ыкІи район библиотекэхэм ащ нахьыбэ тхылъ къачІихыгъэу къэгъотыгъуай), ау щыІэныгъэм идесэхэр ащ зыщызэригьэшІагьэхэр губгьохэм, къуаджэм къыпэlулъ мэзым ялъагьохэу, гупсэф зымышІэрэ Пщыщэу ащ бэшІагьэу инэІуасэхэр ыкІи ыгу пымыкІыхэрэр арых — адрэ къанэрэ уахътэу нэфылъ къызыщызэкІичырэм къыщыублагъэу тыгъэр зыкъохьажьырэм нэс зэпимыгьэоу Іоф ешІэ, иунагьо ышхыщтыр къелэжьы. Мафэу къызэринэкІыгъэр сыд фэдизэу къиныгъэми, ащ зэхилъхьэрэ усэхэм тхьаусыхэ макъэ гори къахэјукјэу зэхэпхынэп, ахэм ачыпіэкіэ Іофшіэным ыіэ къыхимыхэу къызэринэк Іыгьэ мафэм гушТуагьорэ рэзагьэрэ къызэрэфахьыгъэр, пчыхьэм иунэгъо Іужъу зэрэхэсыщтым гушІозэ зэрежэрэр, чэщырэ столым Іусэу, ыпашъхьэ илъ тхылъыпІэ тхьэпэ къабзэм «зэрепсэлъэщтым» игуапэу зэрэпэгъокІырэр ары зэгупшысэрэр: «Сихэгьэгоу сыгум фэдэр // Гъэпсэф гори сэ сымышІ // Угумэкізу укъысэджагь, ау льагэу // льапІэу сигущыІэ сымы Іэтышъу // Ауми сыпсэ о ренэу къыпфызэlухыгъ», — щетхы поэтым иятІонэрэ тхылъэу «Къытфэкlорэ мафэхэр» зыфиlорэм. Джаущтэу поэтым къызыщыхъугьэ икъуаджэ, ежь игъусэхэу, чэщи мафи ямы у лажьэхэрэм ягупшысэзэ, «лэжьакІохэм яхэгьэгушхо» иобраз къеты. Ахэр, къуаджэм илэжьакlохэр, «сыдигъок и сыгу иодыджынэхэу, спсэ ипытапІэхэу къэнэжьых, сэри сыгупсэфэу ыкІи сыинышхоу сыщыль, ошэкүр сфэхъугъэр сичыгу гупс, коцыр сихы иор, жьыбгъэм макізу жьы къызэрищэрэм сыхэдаю — сикъоджэдэсхэми яорэд къэly» (н. 6).

А насып гъэпытагъэу зэкІэ ціыфлъэпкъым ищыіэныгъэкіэ ыгъотыгъэр ыукъоныр хэти ыкІуачІэ къыхьыщтэп. Ыукъуи хъущтэп, сыда пlомэ, «орэдэу къыхэсыдзагъэр зэкіэ дунаим щыпсэурэ поэтхэм, зэкіэ народхэм къыздарэіу ыкІи аухыфэ къарэіу, хьалыгъурэ псырэ арымэ, ахэр зэкІэми афикъущт».

ЛъэпцІэрышэ Исмахьилэ метод горэхэри, методологиехэри ищыкІагьэхэп, зэригьэшІагьэхэп ыкІи, ау зыщеджагьэу къыухыгьэр зэкІэми анахь еджэпІэ пшъхьапэр — щыІэныгъэм иапшъэрэ еджапІ ары. А еджапІэм ар зыфигъэсагъэр анахь мэхьанэшхо зиіэр — щыі эныгьэр шіу льэгъугъэныр, щыІэныгъэр къэгъэхъугъэныр, ащ зыІэ тезыщэенэу езыкурэ пстэуми ащиухъумэныр ары. ЛъэпцІэрышэ Исмахьилэ мы тхыгьэм народнэпоэтическэ культурэр егъэлыегъащэу щигъэфедэным пылъыгъэп (шъыпкъэ, усэм игъэпсыкІэ народнэ-поэтическэ произведениехэр угу къагъэкіых нахь мышІэми), ащ иусэхэм «ятхыпкъэv» шытыр народнэ философиемрэ эстетикэмрэ арых ыкІи ащ диштэу поэтымрэ дехеlинтышифевк едместинеlиш фэшъхьаф шІыкІэу гъэпсыгъэхэ мэхъу, а гъэпсыкІэм щыщ Іахьхэу хэхьэх поэтыр зэкІэ щыІэныгъэм къыщызыуцухьэхэрэр, лэжьакloy ыкlu усакloy зэрэщытым елъытыгьэу, зэкІэ опытэу ІэкІэлъыр, чІыгум иорэдыІоу ыкІи иухъумакІоу зэрэщытыр

зэрэзэхишІэрэр.

Адыгэ макь

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Транспортым изытет зэрауплъэкіурэм пае атырэ пкіэмкіэ шапхъэхэу 2014-рэ илъэсым зышъхьадэкіыхэ мыхъущтхэм яхьыліагъ

2011-рэ илъэсым бэдзэогъум и 1-м аштэгъэ Федеральнэ законэу N 170-р зытетэу «Транспортым изытет уплъэкlугъэным ыкlи Урысые Федерацием изаконодательнэ акт заулэмэ зэхъокlыныгъэхэр афэшlыгъэнхэм яхьылlагъ» зыфиlорэм диштэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет унашъо ешlы:

- 1. Транспортым изытет зэрауплъэкlурэм пае атырэ пкlэмкlэ шапхъэхэу 2014-рэ илъэсым зышъхьадэкlыхэ мыхъущтхэр гуадзэм диштэу ухэсыгъэнхэу.
- 2. 2014-рэ илъэсым щылэ мазэм и 1-м къыщыублагъэу мы унашъом кlyaчlэ иlэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу КЪУМПІЫЛ Мурат

къ. Мыекъуапэ, тыгъэгъазэм и 17, 2013-рэ илъэс N 307

Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэк Іэ и Министерствэ иунашъу

Къэралыгъо фэlo-фашlэу «Урысые Федерацием иціыфхэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутат полномочиехэр зыгъэцакіэхэрэм япенсие ахъщэ тегъахъо фэшlыгъэныр ыкіи мазэ къэс ар ятыгъэныр» зыфиlорэр гъэцэкіэгъэным пае Адыгэ Республикэм loфшlэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкіэ и Министерствэ и Административнэ регламент зэхъокіыныгъэхэр фэшlыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 2007-рэ илъэсым бэдзэогъум и 6-м аштагъэу N 103-р зытетэу «Адыгэ Республикэм и Къэралыгьо Совет — Хасэм идепутат истатус ехьылІагь» зыфиІорэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгьэуцугьэ зэхэугьоягьэхэр, 2007, N 7; 2006, N 4; 2009, N 12; 2011, NN 6, 11, 12; 2012, NN 4, 6; 2013, N 7), Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2008-рэ илъэсым мэзаем и 26-м ышІыгъэ унашъоу 31-р зытетэу «Урысые Федерацием ицІыфхэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутат полномочиехэр зыгъэцакІэхэрэм япенсие ахъщэ тегъахъо зэрэфашіырэ ыкіи ар мазэ къэс зэраратырэ Шіыкіэм ехьылІагъ» зыфиІорэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр, 2008, N 2; 2011, N 7; 2012, N 5; 2013, N 5), Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2011-рэ илъэсым бэдзэогъум и 12-м ышІыгъэ унашъоу N 138-р зытетэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгьо хабзэ игъэцэкlэкlo къулыкъухэм къэралыгъо пшъэрылъхэм ягъэцэкІэнкІэ административнэ регламентхэмрэ къэралыгьо фэloфашіэхэм язэхэщэнкіэ административнэ регламентхэмрэ къызэрэхахыхэрэм ыкІи зэраухэсыхэрэм яхьылІагъ» зыфиІорэм (Адыгэ Республикэм ихэ-

бзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр, 2011, N 7; 2013, NN 2, 4, 5), Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2009-рэ илъэсым шэкlогъум и 12-м ышlыгъэ унашъоу N 218-р зытетэу «Адыгэ Республикэм Іофшlэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкlэ и Министерствэ и0фыгъохэр» зыфи1орэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр, 2009, NN 11, 12; 2010, NN 1, 2, 4, 5, 9, 10, 11, 12; 2011, NN 2, 5, 7, 8, 10, 11, 12; 2012, N 12; 2013, NN 1, 4) адиштэу **унашъо сэшlы:**

- 1. Къэралыгъо фэlo-фашləу «Урысые Федерацием иціыфхэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет Хасэм идепутат полномочиехэр зыгъэцакіэхэрэм япенсие ахъщэ тегъахъо фэшlыгъэныр ыкіи мазэ къэс ар ятыгъэныр» зыфиlорэр гъэцэкіэгъэным пае Адыгэ Республикэм Іофшlэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкіэ и Министерствэ и Административнэ регламентэу Адыгэ Республикэм Іофшіэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкіэ и Министерствэ 2012-рэ илъэсым жъоныгъэмрэкіэм и 25-м ышlыгъэ унашъоу N 91-р зытетымкіэ аухэсыгъэм гуадзэм диштэу зэхъокіыныгъэхэр фэшlыгъэнхэу.
- 2. Къэбар-правовой отделым ипащэу О.В. Дололенкэм:

- мы унашъор Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ исайтрэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкІэкІо къулыкъухэм яофициальнэ Интернет-сайтрэ аригъэхьанэу;
- къыхаутыным пае мы унашъор гъэзетхэу «Советскэ Адыгеимрэ» «Адыгэ макъэмрэ» яредакцие, мазэ къэс къыдэкlырэ официальнэ тедзэгъоу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр» зыфиlорэм аlэкlигъэхьанэу;
- Урысые Федерацием ишъолъырхэм яшэпхъэ хэбээ актхэм яфедеральнэ регистрэ хагъэхьаным пае Урысые Федерацием юстициемкІэ и Министерствэ Адыгэ РеспубликэмкІэ и ГъэІорышІапІэ мы унашъор ІэкІигъэхьанэу.
- 3. Мы унашъор зэрагъэцакІэрэм министрэм игуадзэу Т.Н. Галактионовар лъыплъэнэу.
- 4. Официальнэу къызыхаутырэ нэуж мэфи 10 зытешіэкіэ мы унашъом кіуачіэ иіэ мэхъу.

Министрэу ОСМЭН Альберт къ. Мыекъуапэ.

тыгъэгъазэм и 26-рэ, 2013-рэ илъэс N 312

Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэк Іэ и Министерствэ иунашъу

Къэралыгъо фэшо-фашіэу «Ныбжьым елъытыгъэу къаратырэ пенсием ахъщэ тегъахъо фэшіыгъэныр ыкіи ар мазэ къэс аіэкіэгъэхьэгъэныр» зыфиіорэр гъэцэкіэгъэным пае Адыгэ Республикэм Іофшіэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкіэ и Министерствэ и Административнэ регламент зэхъокіыныгъэхэр фэшіыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Президент 2010-рэ илъэсым чъэпыогъум и 21-м ышІыгьэ Указэу N 111-р зытетэу «Ныбжым ельытыгьэу мазэ къэс къаратырэ пенсием ахъщэ тегъахъо фэшІыгъэным ехьылІагъ» зыфиІорэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр, 2010, N 10; 2011, NN 6, 10; 2012, N 5), Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2011-рэ илъэсым бэдзэогъум и 12-м ышІыгъэ унашъоу N 138-р зытетэу «Къэралыгьо пшъэрылъхэм ягъэцэкІэнкІэ административнэ регламентхэмрэ къэралыгъо фэlo-фашlэхэм язэхэщэнкіэ административнэ регламентхэмрэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкІэкІо къулыкъухэм къызэрэхахыхэрэ ыкІи зэраухэсыхэрэ шІыкІэм ехьылІагь» зыфиІорэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгьэуцугьэ зэхэугьоягьэхэр, 2011, N 7; 2013, NN 2, 4, 5), Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2009-рэ илъэсым шэкlогъум и 12-м ышІыгъэ унашъоу N 218-р зытетэу «Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ

и Министерствэ и офыгъохэр» зыфиюрэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр, 2009, NN 11, 12; 2010, NN 1, 2, 4, 5, 9, 10, 11, 12; 2011, NN 2, 5, 7, 8, 10, 11, 12; 2012, N 12; 2013, NN 1, 4) адиштэу унашъо сэшы:

- 1. Къэралыгъо фэшо-фашІзу «Ныбжьым елъытыгъзу къаратырэ пенсием ахъщэ тегъахъо фэшІыгъэныр ыкІи ар мазэ къэс аІзкІзгъэхьзгъэныр» зыфиІорэр гъэцэкІзгъэным пае Адыгэ Республикэм ІофшІзнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІз и Министерствэ и Административнэ регламентэу Адыгэ Республикэм ІофшІзнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІз и Министерствэ 2012-рэ илъэсым мэкъуогъум и 21-м ышІыгъэ унашъоу N 118-р зытетымкІз аухэсыгъэм гуадзэм диштэу зэхъокІыныгъэхэр фэшІыгъэнхэу.
- 2. Къэбар-правовой отделым ипащэу О.В. Долголенкэм:
- мы унашъор Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ исайтрэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкІэкІо

къулыкъухэм яофициальнэ Интернет-сайтрэ аригъэхьанэv:

- къыхаутыным пае мы унашъор гъэзетхэу «Советскэ Адыгеимрэ» «Адыгэ макъэмрэ» яредакцие, мазэ къэс къыдэкlырэ официальнэ тедзэгъоу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр» зыфиlорэм аlэкlигъэхьанэу;
- Урысые Федерацием ишъолъырхэм яшэпхъэ хэбзэ актхэм яфедеральнэ регистрэ хагъэхьаным пае Урысые Федерацием юстициемк!э и Министерствэ Адыгэ Республикэмк!э и Гъэlорыш!ап!э мы унашъор lэкlигъэхьанэу.
- 3. Мы унашъор зэрагъэцакІэрэм министрэм игуадзэу Т. Н. Галактионовам гъунэ лъифынэу.
- 4. Официальнэу къызыхаутырэ нэуж мэфи 10 зытешіэкіэ мы унашъом кіуачіэ иіэ мэхъу.

Министрау ОСМЭН Альберт къ. Мыекъуапа, тыгъагъазам и 26-ра. 2013-ра ильас

тыгъэгъазэм и 26-рэ, 2013-рэ илъэс N 313

Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэк Іэ и Министерствэ иунашъу

Афганистан щыкlогъэ заохэм ахэлэжьагъэхэу, сэкъат ащыхъугъэхэу Адыгэ Республикэм щыпсэухэрэм унэ зэращэфыщт ахъщэр Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет къызэрэхагъэкlыщт Шіыкіэм ехьыліагъ

- 1. Афганистан щыкlогъэ заохэм ахэлэжьагъэхэу, сэкъат ащыхъугъэхэу Адыгэ Республикэм щыпсэухэрэм унэ зэращэфыщт ахъщэр Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет къызэрэхагъэкlыщт Шыкlэр гуадзэм диштэу ухэсыгъэнэу.
- 2. Къэбар-правовой отделым ипащэу О.В. Долголенкэм:
- мы унашъор Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкІэ и Министерствэ исайтрэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкІэкІо къулыкъухэм яофициальнэ Интернет-сайтрэ аригъэхьанэу;
- къыхаутыным пае гъэзетхэу «Советскэ Адыгеимрэ» «Адыгэ макъэмрэ» яредакцие, мазэ къэс къыдэкlырэ официальнэ тедзэгъоу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр» зыфиlорэм аlэкlигъэхьанэу;
- Урысые Федерацием ишъолъырхэм яшэпхъэ хэбзэ актхэм яфедеральнэ регистрэ хагъэхьаным пае Урысые Федерацием юстициемкіэ и Министерствэ Адыгэ Республикэмкіэ и Гъэlорышlaпіэ мы унашъор Іэкіигъэхьанэу.
- 3. Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ

хэхъоныгъэмрэкіэ и Министерствэ 2011-рэ илъэсым мэлыльфэгъум и 4-м ышіыгъэ унашъоу N 69-р зытетэу «Афганистан щыкіогъэ заохэм ахэлэжьагъэхэу, сэкъат ащыхъугъэхэу Адыгэ Республикэм щыпсэухэрэм унэ зэращэфыщт ахъщэр Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет къызэрэхагъэкіырэ Шіыкіэм ехьыліагъ» зыфиіорэм кіуачіэ имыіэжьэу лъытэгъэнэу.

- 4. Мы унашьор зэрагьэцакІэрэм министрэм игуадзэ лъыплъэнэу.
- 5. Официальнэу къызыхаутырэ нэуж мэфи 10 зытешіэкіэ мы унашъом кіуачіэ иіэ мэхъу.

Министрэу ОСМЭН Альберт къ. Мыекъуапэ, мэзаем и 4, 2014-рэ илъэс N 27

Зэхэзыщагъэр ыкІи къыдэзы-

гъэкІырэр:

Адыгэ Республи-

кэм лъэпкъ

ІофхэмкІэ, ІэкІыб

къэралхэм ащы-

псэурэ тилъэп-

къэгъухэм адыряІэ е Гимехетыных пев

ыкІи къэбар

жъугъэм иамал-

хэмкІэ и Комитет

Адресыр: ур. Кре-

стьянскэр, 236

КІЫКІ АСЛЪАНБЭЧ ФЭГЪЭХЬЫГЪЭ ЗЭХАХЬЭР

Орэд-таурыхъ Іуатэу, музыкантэу, льэпкъ Іофыгъохэр щыІэныгъэм щыпхырыщыгъэнхэм якіэщакіощтыгъэу КІыкі Аслъанбэч къытхэтыгъэмэ, ыныбжь илъэси 100 хъущтыгъэ. Ащ фэгъэхьыгъэ пчыхьэзэхахьэ республикэм и Къэралыгъо филармонием щыкІуагъ.

... Лъэпкъ искусствэм зэфищагъэхэм тахэплъэшъ, тэгушlo. Къэрэщэе-Щэрджэсым, Къэбэртэе-Бэлъкъарым, хыІушъом щыпсэурэ шапсыгъэхэм ялыкохэр, Адыгеим щыщхэр тэлъэгъух. ХьакІэщым щыкІорэ зэхэсыгьор культурэм иІофышІэу ЛІыхъукІэ Андзаур зэрищэзэ, КІыкІ Аслъанбэч

ИшыкІэпщынэ мэбзэрабзэ, уджым...

ищыІэныгьэ гьогу къэзыІуатэ зышІоигъохэм псынкІэу агурыІуагъ. Артист ціэрыюу Кіыкі Юрэ Аслъанбэч ІупкІэу къытегущыІи, микрофоныр къыштагъ. Ащ орэд къы о бэрэ тыримыхыл орэми, мэкъэ уцугъэкІэ къыхидзэгъэ лъэпкъ орэдым едэlугъэхэр «къыгъэпІэжъгъэигъэхэу» тлъы-

Узыгъэсагъэм, уигъогупэ къыпфызэlузыхыгъэм лъытэныгъэу фэпшІырэр щыІэныгьэм къызэрэщыхэбгъэщын фаем ищысэ ГъукІэ

Замупин къыгъэпъэгъуагъ Замудин шыкІэпщынэо цІэрыІо зышІыгъэр КІыкІ Аслъанбэч ары. Ансамблэу «Жъыур» зэхищагъ, кІэлэцІыкІухэр лъэпкъ искусствэм фегъасэх. Алла Соколовам, Унэрэкъо Рае, Нэгьой Заур, ТІэшъу Мурдин, къош республикэхэм къарыкІыгъэхэм яеплъыкІэхэр зэфэпхьысыжьмэ, КІыкІ Аслъанбэч идунай ыхъожьыгъэми, иІофшІагъэхэмкІи, орэдэу къы ощтыгъэхэмкІи къытхэт. Орэди 120-м ехъу уугъоинышъ, тхылъэу къы-

Шъхьаплъэкъо Гъучіыпсэ къызэријуагъэу, шыкіэпщынэм имэхьанэ хэпшіыкізу джырэ уахътэ зыкъеіэты. Лъэпкъ ансамблэхэр зэхэпщэнхэм фэші шыкіэпщынэр ащыжъынчын фае. Арышъ, А. КІыкІым ри-

дэбгъэкІыныр сыда зымыуасэр!

кІуатэ хъущтэп.

ыгъасэхэрэм ижъырэ орэдхэр къаlуагъэх, шыкlэпщынэр «къагьэгущыlагь». Теуцожь, Тэхъутэмыкъое, Шэуджэн районхэм, нэмыкІхэм къарыкІыгъэ музыкантмэ уядэІункІэ гъэшІэгъоныгъэ. ШыкІэпщынэр, къамылыр, нэмыкІ музыкальнэ Іэмэ-псымэхэр ныбжьыкІэхэм агъэфедагъэх.

Теуцожь районым иадминистрацие культурэмкІэ игьэІорышІапІэ ипащэу НапцІэкъо Руслъан къызэриІуагъэу, КІыкІ Аслъанбэч ичІыпІэгьухэм агьэльапІэ, къызыщыхъугъэ къуаджэу Нэшъукъуае зэхахьэхэр щызэхащэх. ИлъэситІум къыкІоцІ зэ фестивальзэнэкъокъухэр республикэм щыкІощтэу зэхахьэм къыщаІуагъ.

Адыгэ Республикэм культурэмкІэ иминистрэу Къулэ Мыхьамэт, ащ игуадзэу ШъэуапцІэкъо Аминэт, культурэм, гъэсэныгъэм. общественнэ движениехэм яІофышІэхэу Пэрэныкъо Чэтиб, Шъхьаплъэкъо Къэсэй, Едыдж Батырай, МэщфэшІу Нэдждэт, Едыдж Мэмэт, Пащтэ Мадинэ, Кукэнэ Мурат, ЕмыкІ Нурджан, нэмыкІхэри хьакІэщым щызэlyкlагъэх.

Адыгэ Республикэм и ЛІышъхьэ иупчІэжьэгьоу Шъхьэлэхъо Светланэ, АР-м лъэпкъ Іофхэмкіэ, Іэкіыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряІэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жъугъэм иамалхэмкІэ и Комитет итхьаматэу Шъхьэлэхъо Аскэр пчыхьэзэхахьэм хэлэжьагъэх.

Адыгэ джэгу

ХьакІэщым зэхэсыгьор зыщаухым, республикэ общественнэ движениеу «Адыгэ Хасэм» зэ-ІукІэр щылъагъэкІотагъ. ШыкІэпшынэмкіэ, къамылымкіэ лъэпкъ орэдышъохэр къош республикэхэм, тирайонхэм къарыкІыгъэхэм къырагъэЈуагъэх, къэшъуагъэх, льэпкъ искусствэм тегущы агьэх.

Сурэтхэр зэхахьэм кънщытырахыгъэх.

гъэжьэгъэ Іофыр лъытымыгъэ-КІэлэцІыкІухэу ГъукІэ Замудин

Редакциер зыдэщыІэр: 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197. Телефонхэр: приемнэр:

52-16-79, редактор шъхьаІэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,

редактор гуадзэрпшъэдэкІыжь зыхьырэ секретарыр: 52-16-77.

E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьаты-

гъэр: Урысые Федерацием хэутын ІофхэмкІэ, телерадиокъэтынхэмкІэ ыкІи зэлъы-ІэсыкІэ амалхэмкІэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чІыпІэ гъэІорышІапІ, зэраушыхьатыгъэ номерыр

Зыщыхаутырэр

ПИ №ТУ23-00916

OAO-y «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

> Пчъагъэр 4000 Индексхэр 52161 52162

> > Зак. 524

Хэутыным узщыкІэтхэнэу щыт уахътэр Сыхьатыр 18.00

ЗЫЩЫКІЭТХЭГЪЭХЭ уахътэр Сыхьатыр 18.00

> Редактор шъхьаІэр

Дэрбэ Тимур

Редактор шъхьаІэм иапэрэ гуадзэр

МэщлІэкъо Саид

ПшъэдэкІыжь зыхьырэ секретарыр НэпшІэкъуй 3ayp

ШІУШІЭ КОНЦЕРТХЭР

Сабыйхэм орэд къафиющт

 Джэджэ районым ипсэуп Новэм сыкъыщыхъугъ, къејуатэ Къатмэс Руслъан. — Республикэ гимназием сыщеджэзэ, Къулэ Мыхьамэт типащэу ансамблэу «Мыекъуапэ инэфылъэхэм» сыкъыщышъощтыгъ. Орэд къэсіоныр зэрэсикіасэм къыхэкІэу, Джарымэ Аллэ ыгъэКультурэм и Ильэс чанэу хэлэжьэн зимурадхэм ащыщ Къатмэс Руслъан. Адыгэ республикэ гимназиер, Адыгэ къэралыгьо университетыр, Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетыр къыухыгъэх. Ансамблэу «Мыекъуапэ инэфылъэхэм», «Ислъамыем» якъэшъуакюу щытыгъ. Джырэ уахътэ пщынэо ныбжьыкі, орэдыіу. Шіушіэ концертхэр зэхещэх, льэпкь юфыгьомэ япхыгьэ пчыхьэзэхахьэмэ ахэлэжьэныр шэнышіу фэхъугъ.

сэрэ ныбжьыкІэхэм сахэхьагь...

Сэнаущыгъэ зыхэлъ кlалэм псынкі э эстрадэм зыкъыщигьотыгъ. Ятэжъэу Даутэ Къадыр Хэгьэгу зэошхом хэлэжьагь. Темзэкъо Алый, нэмыкІ музыкант цІэрыІомэ ныбджэгъуныгъэ адыриlагъ, джэгокlо гъэшlэгъонэу Кощхьэблэ районым щыпсэухэрэм ащыщыгъ. Къатмэс Руслъан

Фэдз, Козэт, Тэхъутэмыкъуае, нэмыкІ къуаджэмэ яорэдхэр къе-Іох. У. Тхьабысымым, Дж. Натхъом, Р. Сихъум, нэмык композиторхэм аусыгъэхэр ирепертуар хэтых. Руслъан ышэу Рэмэзани орэдыю хъугъэ.

Абхъазым, Тыркуем, Израиль, Польшэм, Иорданием, Германием, Урысыем икъэлэшхомэ Къатмэс Руслъан ашыlагъ, орэдхэр къащијуагъ, лъэпкъ къашъохэр къашишІыгъ. НыбжьыкІэзэ шы-Іэныгъэр зыфэдэр къыгуры-

КІэлэцІыкІу ибэхэм я Унэу Мыекъуапэ дэтым мэзаем и 27-м Р. Къатмэсым концерт къыщитыщт. Сабыйхэм фэбагьэ ящыкІагъэу Руслъан ельытэ. ИорэдхэмкІэ агу къыІэты, сэнаущыгъэу ахэлъыр нахьышІоу зыдаригъэшІэжьы шІоигъу. Культурэм и Илъэс фэгъэхьыгъэ зэхахьэмэ ахэлэжьэнэу зегъэхьазыры.

Сурэтым итыр: Къатмэс Рус-

Нэкіубгьор зыгьэхьазырыгьэр ЕМТІЫЛЪ Нурбый.